

ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН СУРАЛЦАГЧИД ТЭТГЭЛЭГ, ЗЭЭЛ, БУЦАЛТГҮЙ ТУСЛАМЖ ОЛГОХ, ЗЭЭЛ ЭРГЭН ТӨЛҮҮЛЭХ ЖУРАМ

Нэг. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- 1.1.** Дээд боловсролын сургалтын байгууллага /цаашид “сургалтын байгууллага” гэх/-д суралцагчид улсын төсөв болон хуульд зөвшөөрсөн бусад эх үүсвэрийн хөрөнгөөр тэтгэлэг, зээл, буцалтгүй тусламж олгох, сургалтын зээлийг эргэн төлүүлэхтэй холбогдсон харилцааг энэ журмаар зохицуулна.
- 1.2.** Суралцагчид тэтгэлэг, зээл, буцалтгүй тусламж олгох, сургалтын зээлийг эргэн төлүүлэх үйл ажиллагаанд Боловсролын ерөнхий хууль, Дээд боловсролын тухай хууль, Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хууль, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль, Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Захиргааны ерөнхий хууль, Зээлийн мэдээллийн тухай хууль, Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль, Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хууль, “Дэлхийн шилдэг их сургуульд оюутан суралцуулах тухай” Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлиг болон холбогдох бусад хууль тогтоомж, энэ журмыг баримтална.
- 1.3.** Энэ журамд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар хэрэглэнэ:
 - 1.3.1.** “сургалтын тэтгэлэг” (цаашид “тэтгэлэг” гэх) гэж Дээд боловсролын тухай хуулийн 4.1.5-д заасан мөнгөн тусламжийг;
 - 1.3.2.** “сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлттэй зээл” гэж Дээд боловсролын тухай хуулийн 4.1.6-д заасан, гадаадын сургалтын байгууллагад суралцагчийн сургалтын төлбөрийг бүхэлд нь буюу хэсэгчлэн санхүүжүүлэх зорилгоор гэрээнд заасан хүү тооцож, эргэн төлөгдөх хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр олгох мөнгөн хөрөнгийг. Суралцагчийн сургалтын төлбөрийн зардал нь энэ журмын 1.6-д заасны дагуу баталсан санхүүжилтийн дээд хэмжээнд хүрээгүй бол үлдэх хэмжээнд амьжиргаа, судалгаа болон сургалтад шууд хамаарах бусад зардлыг санхүүжүүлж болно;
 - 1.3.3.** “оюутны хөгжлийн зээл” гэж Дээд боловсролын тухай хуулийн 4.1.6-д заасан, дотоодын сургалтын байгууллагад суралцагчийн сургалтын төлбөрийг бүхэлд нь буюу зарим хэсгийг санхүүжүүлэх зорилгоор хүү тооцохгүйгээр, эргэн төлөгдөх хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр олгох мөнгөн хөрөнгийг;
 - 1.3.4.** “сургалтын зээл” (цаашид “зээл” гэх) гэж энэ журмын 1.3.2, 1.3.3-т заасан зээлийг хамтад нь;
 - 1.3.5.** “буцалтгүй тусламж” гэж энэ журмын дагуу суралцагчид олгох эргэн төлүүлэх нөхцөлгүй сургалтын зардлыг;
 - 1.3.6.** “амьжиргааны зардал” гэж суралцагчийн дотуур байр болон хүнсний зардлыг;
 - 1.3.7.** “хяналтын тоо” гэж тухайн төсвийн жилд батлагдсан төсөв болон бусад эх үүсвэрийн баталгаажсан хэмжээнд багтаан тэтгэлэг, зээл, буцалтгүй тусламжид хамруулах суралцагчийн дээд тоог;
 - 1.3.8.** “хөгжлийн тэргүүлэх болон эрэлттэй мэргэжлийн чиглэл” гэж Засгийн газраас баталсан, хүчин төгөлдөр мөрдөж байгаа жагсаалтад хамаарах мэргэжлийн чиглэлийг;
 - 1.3.9.** “бэлтгэл хөтөлбөр” гэж боловсролын зэрэг олгох үндсэн хөтөлбөрт хамрагдахын өмнө заавал судлах нөхцөлтэй сургалтын хөтөлбөрийг;
 - 1.3.10.** “багш бэлтгэх бакалаврын сургалтын хөтөлбөр” гэж цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багш мэргэжлээр дээд боловсролын зэрэг олгох, хууль тогтоомжид заасан шаардлага хангасан бакалаврын үндсэн сургалтын хөтөлбөрийг;
 - 1.3.11.** “хамтарсан хөтөлбөр” гэж дотоод, гадаадын сургалтын байгууллага хамтран хэрэгжүүлж, суралцагч сургалтын хөтөлбөрийн тодорхой хэсгийг байгууллага тус бүрд судлах хөтөлбөрийг;

1.3.12. “үндсэн хөтөлбөрийн урилга” гэж гадаадын сургалтын байгууллагаас тухайн өргөдөл гаргагчид олгосон, суралцах мэргэжлийн чиглэл, хөтөлбөрийн түвшин, суралцах хугацааг тодорхой заасан, үндсэн хөтөлбөрт элсүүлэхийг баталгаажуулсан албан ёсны урилга, эсхүл захидал. Суудал баталгаажуулах төлбөр, виз, даатгал, санхүүгийн баталгаа зэрэг захиргааны нөхцөлтэй урилгыг үндсэн хөтөлбөрийн урилгад тооцож болно. Харин хэлний болон академик шаардлага, бэлтгэл хөтөлбөрийг ирээдүйд хангах нөхцөлтэй урилгыг үндсэн хөтөлбөрийн урилгад тооцохгүй.

1.3.13. “сан” гэж энэ журмыг хэрэгжүүлэх чиг үүрэг бүхий Боловсролын зээлийн санг;

1.3.14. “бусад эх үүсвэрийн санхүүжилт” гэж Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжид зөвшөөрсөн хандив, тусламж, сангийн өөрийн үйл ажиллагааны орлого, зээлийн хүүгийн орлого болон улсын төсвөөс бусад хөрөнгөөр бүрдэж, санд төвлөрүүлсэн санхүүжилтийг;

1.3.15. “бусад эх үүсвэрийн санхүүжүүлэгч” гэж энэ журмын 1.3.14-д заасан хөрөнгийг санд төвлөрүүлсэн, эсхүл суралцагчид сангаар дамжуулан санхүүжилт олгохоор сантай гэрээ байгуулсан иргэн, хуулийн этгээд, олон улсын байгууллагыг;

1.3.16. “давхар санхүүжилт” гэж суралцагч өөр эх үүсвэрээс авсан, эсхүл авахаар баталгаажсан санхүүжилтээ мэдэгдэлгүйгээр ижил зардлыг давхар санхүүжилттэй авахыг;

1.3.17. “хамтарсан санхүүжилт” гэж нэг суралцагч, эсхүл хөтөлбөрийн хуульд зөвшөөрсөн зардлыг улсын төсөв болон бусад эх үүсвэрийн санхүүжилтээр гэрээнд заасан харьцаа, зориулалтын дагуу хамтран санхүүжүүлэхийг;

1.3.18. “санхүүжилтийн дээд хэмжээ” гэж нэг суралцагчид тухайн төсвийн жил болон хөтөлбөрийн нийт хугацаанд Сангаас олгож болох санхүүжилтийн дээд хязгаарыг. Энэ журмын 6.6.3-т заасны дагуу Сангийн хариуцах валютын хөрвүүлэг, гүйлгээний зардал, банкны шимтгэлийг уг дээд хэмжээнд оруулан тооцохгүй.

1.4. Суралцагчид тэтгэлэг, зээл, буцалтгүй тусламж олгох, сургалтын зээлийг эргэн төлүүлэх үйл ажиллагаанд Боловсролын ерөнхий хуулийн 5.1-д заасан зарчим болон ил тод байдал, үр ашиг, хариуцлага, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байх зарчмыг баримтална.

1.5. Сан гадаад улсад суралцагчийн дараа оны амьжиргааны зардлыг улс, хот тус бүрийн амьжиргааны өртөг, үнэ, валютын ханшийн өөрчлөлт, өмнөх жилийн санхүүжилтийн гүйцэтгэлийг харгалзан тооцож, саналаа жил бүрийн 10 дугаар сарын 1-ний дотор боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ. Тус байгууллага уг саналыг гадаад харилцааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран хянаж, мөн оны 11 дүгээр сарын 15-ны дотор боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнээр батлуулна.

1.6. Сан гадаадын сургалтын зээлийн нэг суралцагчид олгох жилийн болон хөтөлбөрийн санхүүжилтийн дээд хэмжээг сургалтын төлбөр, боловсролын түвшин, суралцах байршил, зээлийн хугацаа, хүү, өрийн ачааллын шалгуур, валютын ханш болон эрсдэлийн үнэлгээнд үндэслэн тогтоож, саналаа жил бүрийн 10 дугаар сарын 1-ний дотор боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ. Тус байгууллага уг саналыг хянаж, мөн оны 11 дүгээр сарын 15-ны дотор боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнээр батлуулна.

1.7. Сан бусад эх үүсвэрээр хэрэгжүүлэх хөтөлбөрийн баталгаажсан санхүүжилтийн хэмжээ, хяналтын тоог энэ журмын 8.2-т заасан гэрээнд үндэслэн нэгтгэж, боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ. Хөтөлбөрийн тусгай шалгуур, нөхцөлийг энэ журмын 8 дугаар бүлэгт нийцүүлэн санхүүжүүлэгчтэй байгуулсан гэрээгээр зохицуулна.

1.8. Сан тухайн жилийн батлагдсан төсөв, бусад эх үүсвэрийн баталгаажсан санхүүжилт, өмнөх жилийн гүйцэтгэл болон энэ журмын 1.5, 1.6-д заасан хэмжээнд үндэслэн

санхүүжилтийн төрөл, боловсролын түвшин, суралцах байршил тус бүрийн төсвийн хуваарилалт, хяналтын тооны саналыг жил бүрийн 2 дугаар сарын 1-ний дотор боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

- 1.9.** Боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тухайн жилийн батлагдсан төсөв, бодлогын тэргүүлэх чиглэлд үндэслэн санхүүжилтийн төрөл, боловсролын түвшин, суралцах байршлаар нийт санхүүжилт, хяналтын тоо, тэтгэлэг, зээлийн зохистой харьцааг жил бүрийн 3 дугаар сарын 1-ний дотор дараах байдлаар тогтооно:
 - 1.9.1.** дотоодын сургалтын байгууллагад суралцагчид олгох тэтгэлэг, оюутны хөгжлийн зээл, буцалтгүй тусламж;
 - 1.9.2.** гадаадын сургалтын байгууллагад суралцагчид олгох тэтгэлэг, сургалтын хөнгөлөлттэй зээл, буцалтгүй тусламж.
- 1.10.** Энэ журмын 1.9-д заасан хяналтын тооны хязгаарлалт хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчид хамаарахгүй бөгөөд санхүүжилтийг тухайн жилийн батлагдсан төсөвт багтаан олгоно.
- 1.11.** Гадаадын сургалтын байгууллагад суралцах сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлттэй зээлийн тухайн жилийн хяналтын тоог магистр, докторын хөтөлбөрт гуравны хоёр, бакалаврын хөтөлбөрт гуравны нэг байхаар хуваарилна. Магистр, докторын түвшинд хуваарилсан хяналтын тоонд шаардлага хангасан хүсэлт гаргагч хүрэлцээгүй бол үлдсэн хяналтын тоог тухайн жилийн батлагдсан төсөвт багтаан дэд бакалавр, бакалаврын түвшинд шилжүүлэн хуваарилж болно.
- 1.12.** Сан болон энэ журмыг хэрэгжүүлэхэд оролцогч бусад байгууллага журмын хэрэгжилтэд зайлшгүй шаардлагатай хувийн мэдээллийг хуульд заасан үндэслэлээр, тодорхой зорилгын хүрээнд, шаардагдах хамгийн бага хэмжээгээр цуглуулж, боловсруулж, ашиглаж, дамжуулж, хадгална. Хадгалах хугацаа дууссан мэдээллийг хуульд заасны дагуу устгах, эсхүл архивт шилжүүлэх бөгөөд нээлттэй байхаар хуульд заагаагүй хувийн мэдээллийг нийтлэхгүй.

Хоёр. ТЭТГЭЛЭГ, ЗЭЭЛ, БУЦАЛТГҮЙ ТУСЛАМЖ АВАХ СУРАЛЦАГЧИД ТАВИХ НИЙТЛЭГ ШААРДЛАГА

- 2.1.** Тэтгэлэг, зээл, буцалтгүй тусламж авах суралцагч дараах нийтлэг шаардлагыг хангасан байна:
 - 2.1.1.** Монгол Улсын иргэн байх;
 - 2.1.2.** дэд бакалавр, бакалавр, магистр, докторын үндсэн хөтөлбөрт суралцагч байх;
 - 2.1.3.** энэ журамд өөрөөр заагаагүй бол Засгийн газраас баталсан тэргүүлэх, эсхүл эрэлттэй мэргэжлийн чиглэлээр суралцагч байх;
 - 2.1.4.** энэ журамд өөрөөр заагаагүй бол өмнө нь сангийн санхүүжилтэд хамрагдсан тохиолдолд тухайн гэрээгээр хүлээсэн үндсэн үүргээ бүрэн биелүүлж, гэрээг дуусгавар болгон дүгнүүлсэн байх. Энэ шаардлага нь хүчин төгөлдөр гэрээний дагуу санхүүжилтээ үргэлжлүүлэн авах суралцагчид хамаарахгүй;
 - 2.1.5.** өөр эх үүсвэрээс сургалтын төлбөр, амьжиргаа, судалгаа болон сургалтад шууд хамаарах бусад зардлын санхүүжилт авсан, эсхүл авахаар баталгаажсан бол энэ тухай үнэн зөв мэдүүлж, тухайн зардлын зөвхөн санхүүжүүлээгүй бодит үлдэгдэл хэмжээгээр санхүүжилт хүссэн байх;
 - 2.1.6.** зээл хүсэгч нь зээлийн мэдээллийн санд хугацаа хэтэрсэн өр төлбөрийн үлдэгдэлгүй байх.

Гурав. ДОТООДЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГАД СУРАЛЦАГЧИД ОЛГОХ ТЭТГЭЛЭГ, ЗЭЭЛ, БУЦАЛТГҮЙ ТУСЛАМЖ

3.1.Тэтгэлэг, зээл, буцалтгүй тусламж авах суралцагч дараах тусгай шаардлагыг хангасан байна:

3.1.1.дэд бакалавр, бакалаврын үндсэн хөтөлбөрт шинээр элсэгч тухайн хөтөлбөрт элсэхэд тооцох элсэлтийн шалгалтын хичээлээр 620, түүнээс дээш хэмжээст оноо авсан байх;

3.1.2.магистр, докторын хөтөлбөрт шинээр элсэгчийн өмнөх боловсролын зэргийн дипломын голч дүн 4.0 онооны системд 3.2-оос доошгүй, өөр үнэлгээний системд түүнтэй дүйцэх түвшинд байх;

3.1.3.үргэлжлүүлэн суралцагчийн өмнөх улирлын голч дүн дэд бакалавр, бакалаврын хөтөлбөрт 4.0 онооны системд 3.0, түүнээс дээш, магистр, докторын хөтөлбөрт 3.2-оос доошгүй байх;

3.1.4.суралцагчийн суралцах үндсэн хөтөлбөр нь үндэсний, эсхүл олон улсын магадлан итгэмжлэлтэй байх. Магадлан итгэмжлэлийн хүчинтэй байдлыг боловсролын магадлан итгэмжлэх эрх бүхий байгууллагын бүртгэл, мэдээллээр баталгаажуулна. Урьдчилсан магадлан итгэмжлэлийг энэ заалтад заасан хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэлд тооцохгүй;

3.1.5.буцалтгүй тусламжаар суралцагчид энэ журмын 2.1.3, 3.1.1-3.1.3-т заасан хязгаарлалт хамаарахгүй. Буцалтгүй тусламжаар шинээр элсэгч үндсэн хөтөлбөрт элсэх эрх авсан, үргэлжлүүлэн суралцагч сургалтаа үргэлжлүүлэх эрхтэй байх;

3.1.6.магистрын үндсэн хөтөлбөрт элсэн суралцагч нь тухайн мэргэжлийн бакалаврын зэрэгтэй, бакалаврын зэрэг эзэмшсэнээс хойш мэргэжлээрээ, эсхүл суралцах чиглэлтэй холбоотой ажил, судалгааны чиглэлээр хоёр жилээс доошгүй хугацаанд ажилласан байх;

3.1.7.докторын үндсэн хөтөлбөрт элсэн суралцагч нь тухайн мэргэжлийн магистрын зэрэгтэй, магистрын зэрэг эзэмшсэнээс хойш мэргэжлээрээ, эсхүл суралцах чиглэлтэй холбоотой ажил, судалгааны чиглэлээр гурван жилээс доошгүй хугацаанд ажилласан, судалгаа, шинжилгээний бүтээл нийтлүүлсэн байх;

3.1.8.өмнөх шатны боловсролыг гадаад улсад эзэмшсэн суралцагч боловсролын баримт бичгээ хуульд заасан журмын дагуу дүйцүүлсэн буюу хүлээн зөвшөөрүүлсэн, эсхүл боловсролын мэдээллийн санд бүртгүүлсэн болохыг эрх бүхий байгууллагын лавлагаагаар нотолсон байх.

3.2.Тэргүүлэх, эрэлттэй мэргэжлийн тэтгэлэг

3.2.1.Монгол Улсад тэргүүлэх мэргэжлийн чиглэлээр дотоодын сургалтын байгууллагад дэд бакалавр, бакалавр, магистр, докторын үндсэн хөтөлбөрт суралцах суралцагчид тэтгэлэг олгоно.

3.2.2.Монгол Улсад эрэлттэй зарим мэргэжлийн чиглэлээр дотоодын сургалтын байгууллагад дэд бакалавр, бакалаврын үндсэн хөтөлбөрт суралцах суралцагчид тэтгэлэг олгоно. Тэтгэлэг дараах төрөлтэй байна:

3.2.2.1.сувилахуй, нийгмийн ажил, номын сан, хоол зүй, шим судлал мэргэжлийн үндсэн хөтөлбөрөөр суралцагчид олгох тэтгэлэг;

3.2.2.2.малчнаар 10-аас доошгүй жил тасралтгүй ажилласан малчны нэг хүүхдэд мал аж ахуй, тэжээл, бэлчээр судлалын чиглэлийн мэргэжил эзэмшүүлэх зорилгоор төрийн өмчийн сургалтын байгууллагад суралцахад олгох тэтгэлэг;

3.2.2.3.хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд чиглэсэн дохионы хэлмэрч, хэл засал, хөдөлгөөн засал, хөдөлмөр засал, сэтгэл зүйн мэргэжлийн үндсэн хөтөлбөрөөр суралцагчид олгох.

3.2.3.Суралцагч энэ журмын 2.1, 3.1.1-3.1.4, 3.1.6-3.1.8-д заасан нийтлэг болон тусгай шаардлагыг хангасан байна.

3.2.6.Энэ журмын 3.2.1, 3.2.2-д заасан тэтгэлгээр суралцагчийн санхүүжилтийн хэмжээг энэ журмын 6.4.7-д зааснаар тогтоон олгоно.

3.2.7.Энэ журмын 3.2.1, 3.2.2-т заасан тэтгэлгээр суралцан төгсөгч төгссөнөөс хойш нэг жилийн дотор эзэмшсэн мэргэжлээрээ ажилд орж, энэ журмын 6.20-д зааснаар тооцсон ажиллах үүргээ биелүүлнэ. Эдгээр нь сургалтын хөтөлбөр хэвийн үргэлжлэх хугацаанд 100 хувийн тэтгэлэг авсан төгсөгчийн суурь хугацаа бөгөөд бодит ажиллах хугацааг энэ журмын 6.20-д зааснаар тооцно.

3.3.Орон нутгийн тэтгэлэг

3.3.1.Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа төрийн өмчийн сургалтын байгууллагад дэд бакалавр, бакалавр, магистр, докторын үндсэн хөтөлбөрөөр суралцах суралцагчид сургалтын төлбөрийн 50 хувьтай тэнцэх хэмжээний тэтгэлэг олгоно.

3.3.2.Суралцагч энэ журмын 2.1, 3.1.1–3.1.4, 3.1.6–3.1.8-д заасан нийтлэг болон тусгай шаардлагыг хангасан байна.

3.3.3. Орон нутгийн тэтгэлгээр суралцсан төгсөгч төгссөнөөс хойш нэг жилийн дотор орон нутагт эзэмшсэн мэргэжлээрээ ажилд орж, энэ журмын 6.20-д зааснаар тооцсон ажиллах үүргээ биелүүлнэ. Энэ тэтгэлгээр хүлээсэн ажиллах үүргийг нийслэлд ажилласан хугацаагаар орлуулан тооцохгүй.

3.4.Багшийн хөгжлийн тэтгэлэг

3.4.1.Багш бэлтгэх, боловсролын салбарын хүний нөөцийн хэрэгцээг хангах, Боловсролын ерөнхий хуулийн 12.10, 13.3.6-д заасан дэмжлэг, хөнгөлөлтийг хэрэгжүүлэх зорилгоор дотоодын сургалтын байгууллагад суралцах дараах суралцагчид тэтгэлэг олгоно:

3.4.1.1.багш бэлтгэх бакалаврын үндсэн хөтөлбөрт элссэн суралцагч;

3.4.1.2.боловсролын чиглэлийн магистрын үндсэн хөтөлбөрөөр суралцагч;

3.4.1.3.Боловсролын ерөнхий хуулийн 12.10-т заасан орон нутагт мэргэжлээрээ ажиллах багш;

3.4.1.4.Боловсролын ерөнхий хуулийн 13.3.6-д заасан багш, ажилтны нэг хүүхэд.

3.4.2.Энэ журмын 3.4.1-д заасан суралцагч 2.1, 3.1-д заасан нийтлэг болон тусгай шаардлага хангана. Энэ журмын 3.4.1.1–3.4.1.3-т заасан суралцагчид боловсролын асуудал эрхэлсэн төв байгууллагаас гаргасан хүний нөөцийн дутагдалтай мэргэжлийн чиглэлээр суралцагч байна.

3.4.3.Энэ журмын 3.4.1.1-д заасан суралцагч шинээр элсэхэд 3.1.1-д, үргэлжлүүлэн суралцахад 3.1.3-т заасан тусгай шаардлагыг тус тус хангасан байна.

3.4.4.Энэ журмын 3.4.1.2-т заасан боловсролын чиглэлийн магистрын үндсэн хөтөлбөрөөр суралцагч дараах нэмэлт шаардлагыг хангасан байна:

3.4.4.1.боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан мэргэжлийн чиглэл, индексийн жагсаалтад хамаарах магистрын үндсэн хөтөлбөрөөр суралцах;

3.4.4.2.төрийн болон орон нутгийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагад орон нутагт 3-аас, нийслэлд 5-аас доошгүй жил ажилласан байх.

3.4.5.Энэ журмын 3.4.1.3-т заасан суралцагч дараах нэмэлт шаардлагыг хангасан байна:

3.4.5.1.багш бэлтгэх бакалаврын үндсэн хөтөлбөрт элссэн, эсхүл үргэлжлүүлэн суралцагч байх;

3.4.5.2.аймаг, сум, дүүрэг, багийн удирдлагын захиалгаар, эсхүл өөрийн хүсэлтээр цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багшийн үндсэн сул орон тоонд гурваас доошгүй жил мэргэжлээрээ ажиллах гэрээ байгуулсан байх;

3.4.6. Энэ журмын 3.4.5.2-т заасан үндсэн сул орон тоог тухайн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн сүүлийн хоёр хичээлийн жилийн суралцагч, анги, бүлгийн тоо, сургалтын төлөвлөгөөнд заасан хичээл, судлах цаг, багшийн ажлын ачаалал, норм, норматив, тухайн мэргэжлийн багшийн эрэлт, нийлүүлэлт болон батлагдсан орон тоонд үндэслэн аймаг, нийслэлийн боловсролын асуудал хариуцсан байгууллага баталгаажуулна.

3.4.7. Энэ журмын 3.4.1.4-т заасан багш, ажилтны хүүхэд дараах нэмэлт шаардлагыг хангасан байна:

3.4.7.1. эцэг, эхийн аль нэг нь төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежид 15-аас доошгүй жил тасралтгүй багш, ажилтнаар ажилласан байх;

3.4.7.2. Эцэг, эх хоёулаа энэ журмын 3.4.7.1-д заасан шаардлагыг тус тус хангасан бол эцэг, эх тус бүр нэг хүүхдээ тэтгэлэгт хамруулж болох бөгөөд тухайн гэр бүлийн нийт хоёр хүртэл хүүхэд энэ тэтгэлэгт хамрагдаж болно. Нэг хүүхдийг эцэг, эхийн эрхээр давхар тэтгэлэгт хамруулахгүй;

3.4.7.3. төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын тэргүүлэх, эсхүл эрэлттэй мэргэжлийн дэд бакалавр, бакалаврын үндсэн хөтөлбөрөөр суралцах.

3.4.8. Энэ журмын 3.4.7.1-д заасан “ажилтан”-д Засгийн газраас баталсан албан тушаалын ангилал, зэрэглэлд хамаарах удирдах, гүйцэтгэх болон туслах ажилтан хамаарна.

3.4.8.1. хуульд заасан жирэмсний болон амаржсаны амралт, хүүхэд асрах чөлөө, ээлжийн амралт, хөдөлмөрийн чадвар түр алдсан хугацаа болон байгууллага хооронд шилжин ажиллах 30 хүртэлх хоногийн завсарлагыг тасралтгүй ажилласан хугацаа тасалдсанд тооцохгүй. Ажил олгогчийн буруугаас нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөгдөөгүй, эсхүл мэдээлэл дутуу бүртгэгдсэн боловч хөдөлмөрийн харилцаа үргэлжилснийг хөдөлмөрийн гэрээ, тушаал, шүүхийн шийдвэр, хяналтын байгууллагын акт болон эрх бүхий бусад баримтаар нотолсон хугацаанд мөн адил хамаарна. Тайлбарыг дангаар нь нотлох баримтад тооцохгүй.

3.4.8.2. энэ журмын 3.4.1.4-т заасан тэтгэлгийг шаардлага хангасан багш, ажилтны нэг хүүхдэд дэд бакалаврын эсхүл бакалаврын нэг үндсэн хөтөлбөрийн хэвийн хугацаанд нэг удаа олгоно. Эцэг, эх хоёулаа шаардлага хангасан нь нэг хүүхдэд давхар тэтгэлэг олгох үндэслэл болохгүй.

3.4.9. Энэ журмын 3.4.1-д заасан тэтгэлгээр суралцагчийн санхүүжилтийн хэмжээг энэ журмын 6.4.7-д зааснаар тогтооно.

3.4.10. Сургалтын төлбөрийн тэтгэлэг авсан төгсөгч дараах хугацаанд ажиллана:

3.4.10.1. энэ журмын 3.4.1.1, 3.4.1.2-т заасан суралцагч сургалтын хэвийн хугацаанд 100 хувийн тэтгэлэг авсан бол төгссөнөөс хойш нэг жилийн дотор төрийн болон орон нутгийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагад эзэмшсэн мэргэжлээрээ ажилд орж, энэ журмын 6.20-д зааснаар тооцсон ажиллах үүргээ биелүүлнэ;

3.4.10.2. энэ журмын 3.4.1.3-т заасан суралцагч гэрээнд заасан орон нутгийн багшийн үндсэн сул орон тоонд 3-аас доошгүй жил мэргэжлээрээ ажиллах. Энэ хугацааг бодитоор авсан тэтгэлгийн хугацаа, хувь хэмжээ, санхүүжилтийн хэмжээнд дүйцүүлэн бууруулахгүй;

3.4.10.3. энэ журмын 3.4.1.4-т заасан суралцагч сургалтын хэвийн хугацаанд 100 хувийн тэтгэлэг авсан бол төгссөнөөс хойш нэг жилийн дотор Монгол Улсад төрийн болон хувийн хэвшлийн байгууллагад эзэмшсэн мэргэжлээрээ ажилд орж, энэ журмын 6.20-д зааснаар тооцсон ажиллах үүргээ биелүүлнэ.

3.5.Боловсролын салбарын нэрэмжит тэтгэлэг

3.5.1. Боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний нэрэмжит тэтгэлэг (цаашид “нэрэмжит тэтгэлэг” гэх)-ийг суралцагчийн онцгой амжилт, алдар гавьяаг үнэлэх, үндэсний хэл, бичгийн соёлыг дэмжих, нийгмийн дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор дотоодын сургалтын байгууллагын дэд бакалавр, бакалаврын үндсэн хөтөлбөрт суралцаж байгаа суралцагчид тухайн жилийн батлагдсан хяналтын тоонд багтаан олгоно. Хяналтын тоо 10-аас илүүгүй байна.

3.5.2. Дэд бакалавр, бакалаврын үндсэн хөтөлбөрт суралцаж байгаа Монгол Улсын дараах иргэнд нэрэмжит тэтгэлэг олгоно:

3.5.2.1.судалгаа, инновац, мэргэжлийн ур чадвараар үндэсний болон олон улсын түвшинд эрх бүхий байгууллагаас албан ёсоор хүлээн зөвшөөрч, баталгаажуулсан шагнал, патент, бүтээл, эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц үр дүнг гаргасан суралцагч;

3.5.2.2.“Монголын сайхан бичигтэн” уралдааны эхний гурван байрт шалгарсан суралцагч;

3.5.2.3.гамшиг, аюулт үзэгдэл, ослын үед эр зориг гарган бусдын амь насыг аварсан нь эрх бүхий байгууллагын тодорхойлолт, баримтаар нотлогдсон суралцагч;

3.5.3. Боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн энэ журмын 3.5.2-т заасан шаардлага хангасан суралцагчид тухайн жилийн батлагдсан хяналтын тоонд багтаан нэрэмжит тэтгэлэг олгох асуудлыг нотлох баримтад үндэслэн шийдвэрлэнэ.

3.5.4. Нэрэмжит тэтгэлгээр үргэлжлүүлэн суралцагч энэ журмын 3.1.3-т заасан шаардлагыг хангасан байна.

3.5.5. Тухайн жилийн батлагдсан хяналтын тоо бүрэн ашиглагдсан бол нэрэмжит тэтгэлэг олгох нэмэлт шийдвэр гаргахгүй. Нэрэмжит тэтгэлэгт хамруулах тухай эрх бүхий этгээдийн албан ёсны шийдвэр гарахаас өмнө өгсөн санал, тодорхойлолт, мэдэгдэл, албан болон аман тайлбар нь тэтгэлэг авах эрх үүсгэхгүй.

3.6.Засгийн газар хоорондын гэрээ хэлэлцээрээр Монгол Улсад суралцах гадаадын иргэний тэтгэлэг

3.6.1.Засгийн газар хоорондын гэрээ, хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол гадаад улсаас Монгол Улсад суралцах суралцагчид тэтгэлэг олгоход тухайн улстай харилцан адил байх зарчмыг баримтална. Сургалтын төлбөр болон дотуур байрны зардлыг сургалтын байгууллага, дотуур байрны албан ёсны нэхэмжилсэн дүнгээр, хүнсний зардлыг Үндэсний статистикийн хорооноос тогтоосон тухайн сургалтын байгууллага байрлах бүсийн хүн амын амьжиргааны доод түвшнээр суралцсан сар тутам тооцож олгоно.

3.6.2.Засгийн газар хоорондын болон эрх бүхий байгууллага хоорондын гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу Монгол Улсад суралцах гадаадын иргэний нэрсийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний шийдвэрээр баталгаажуулж, тэтгэлгийг энэ журмын 3.6.1 болон холбогдох гэрээ, хэлэлцээрт заасан хэмжээ, нөхцөлөөр олгоно. Үргэлжлүүлэн суралцагч энэ журмын 3.1.3-т заасан өөрт хамаарах шаардлагыг хангасан байна.

3.6.3. Энэ журмын 3.6.1-д заасан гадаадын иргэнд 2.1.1-д заасан Монгол Улсын иргэн байх шаардлага болон 6.4.7-д заасан тэтгэлгийн хувь хэмжээ хамаарахгүй.

3.7.Оюутны хөгжлийн зээл

3.7.1.Дотоодын сургалтын байгууллагад дэд бакалавр, бакалавр, магистр, докторын үндсэн хөтөлбөрөөр суралцагчид оюутны хөгжлийн зээл олгоно.

3.7.2.Оюутны хөгжлийн зээл хүсэгч суралцагч энэ журмын 2.1-д заасан нийтлэг шаардлагыг хангасан байна.

3.7.3. Оюутны хөгжлийн зээлд шинээр хамрагдагч тухайн сургуулийн элсэлтийн шаардлагыг хангасан байх, үргэлжлүүлэн суралцагч бол өмнөх улирлын голч дүн бакалаврт 2.8, түүнээс дээш, магистр, докторт 3.0, түүнээс дээш бол санхүүжилтийг үргэлжлүүлнэ.

3.7.4. Оюутны хөгжлийн зээл нь суралцах хугацаанд хүүгүй, сургалтын байгууллагын албан ёсны бүртгэлээр төгссөн өдрөөс эхлэн жилийн 6 хувийн хүүтэй, барьцаагүй байх бөгөөд хамтран үүрэг гүйцэтгэгч шаардахгүй. Суралцагч сургуулиа төгсөхөөс өмнө сургалтаа орхисон, сургуулиас хасагдсан, эсхүл зээлийн гэрээг хугацаанаас өмнө цуцалсан бол гэрээг цуцалсан шийдвэр хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс зээлийн хүүг тооцно.

3.7.5. Оюутны хөгжлийн зээлийн эргэн төлөлтийг энэ журмын 6.18-д заасны дагуу хэрэгжүүлнэ.

3.8. Буцалтгүй тусламж

3.8.1. Дотоодын сургалтын байгууллагын дэд бакалавр, бакалаврын үндсэн хөтөлбөрт суралцах энэ журмын 3.8.2-т заасан зорилтот бүлгийн суралцагчид сургалтын төлбөр, дотуур байрны зардлын буцалтгүй тусламж олгоно.

3.8.2. Зорилтот бүлэгт дараах суралцагч хамаарна:

3.8.2.1. бүтэн өнчин суралцагч;

3.8.2.2. нэг гишүүн хөгжлийн бэрхшээлтэй өрхийн хагас өнчин суралцагч;

3.8.2.3. хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагч;

3.8.2.4. эцэг, эхийн хоёулаа хөгжлийн бэрхшээлтэй өрхийн нэг суралцагч;

3.8.2.5. хөдөлмөрийн чадвараа алдсан гишүүнтэй өрхийн нэг суралцагч;

3.8.2.6. цаатан, тува, урианхай үндэстний өрхийн нэг суралцагч;

3.8.2.7. нэг өрхийн 3, түүнээс дээш хүүхэд дотоодын сургалтын байгууллагын бакалаврын үндсэн хөтөлбөрөөр нэгэн зэрэг суралцаж байгаа бол тухайн өрхийн хүсэлтээр тодорхойлсон нэг суралцагч.

3.8.3. Буцалтгүй тусламжаар үргэлжлүүлэн суралцагч энэ журмын 3.1.5-д заасан тусгай шаардлага болон 3.8.2-т заасан зорилтот бүлгийн нөхцөлийг дараах байдлаар хангасан байна:

3.8.3.1. энэ журмын 3.8.2.2–3.8.2.5-д заасан хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацааг тогтоосон эрх бүхий эрүүл мэндийн магадлалын байгууллагын шийдвэр нь санхүүжилтийн хүсэлт хүлээн авах сүүлийн өдрийн байдлаар хүчин төгөлдөр байх;

3.8.3.2. хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг хугацаагүй тогтоосон бол үргэлжлүүлэн санхүүжүүлэх бүрд дахин тогтоолгохыг шаардахгүй;

3.8.3.3. хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг хугацаатай тогтоосон шийдвэр тухайн улирлын хүсэлт хүлээн авах хугацаа дууссанаас хойш хүчингүй болсон нь олгосон буцалтгүй тусламжийг зогсоох, буцаан төлүүлэх үндэслэл болохгүй. Дараагийн улирлын санхүүжилт хүсэхэд шийдвэрийг сунгуулсан байна;

3.8.3.4. сан энэ журмын 3.8.2.2–3.8.2.5-д заасан шийдвэрийн хүчинтэй байдал, хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацааг улсын мэдээллийн сан, эсхүл эрх бүхий байгууллагын мэдээллээр шалгаж, төрийн мэдээллийн системээс авах боломжтой баримт бичгийг суралцагчаас давхар шаардахгүй.

3.8.4. Энэ журмын 3.1.5-д заасан шаардлага хангасан, 3.8.2.3-т заасан хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчид Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 15.6-д заасны дагуу дотоодын сургалтын байгууллагад суралцах сургалтын төлбөр, дотуур байрны зардлын буцалтгүй тусламж олгоно.

Дөрөв. ГАДААДЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГАД СУРАЛЦАГЧИД ОЛГОХ ТЭТГЭЛЭГ, ЗЭЭЛ, БУЦАЛТГҮЙ ТУСЛАМЖ

4.1. Гадаадын сургалтын байгууллагад суралцагчид тавигдах тусгай шаардлага

4.1.1. Гадаадын сургалтын байгууллагад үндсэн хөтөлбөрөөр суралцах урилга, эрх авсан байх;

4.1.2. Гадаадын сургалтын байгууллагад үргэлжлүүлэн суралцагч нь үргэлжлүүлэн суралцах эрхтэй байх;

4.1.3. Буцалтгүй тусламжаар суралцагчид энэ журмын 2.1.3-т заасан шаардлага хамаарахгүй. Буцалтгүй тусламжаар шинээр элсэгч үндсэн хөтөлбөрт элсэх эрх авсан, үргэлжлүүлэн суралцагч үргэлжлүүлэн суралцах эрхтэй байх;

4.1.4. Өмнөх шатны боловсролыг гадаад улсад эзэмшсэн суралцагч боловсролын баримт бичгээ хуульд заасан журмын дагуу дүйцүүлсэн буюу хүлээн зөвшөөрүүлсэн, эсхүл боловсролын мэдээллийн санд бүртгүүлсэн болохыг эрх бүхий байгууллагын лавлагаагаар нотолсон байх.

4.1.5. Энэ журмын 4.2.6.2, 4.6.3-т заасан тэргүүлэх, эсхүл эрэлттэй мэргэжлийн чиглэлээр суралцах шаардлага хамаарах суралцагчийн гадаадын сургалтын хөтөлбөрийн нэр, индекс, ангилал нь Засгийн газраас баталсан мэргэжлийн чиглэлтэй шууд тохирохгүй бол суралцагч холбогдох баримт бичгийн хамт тухайн хөтөлбөрийн харьяалах мэргэжлийн чиглэлийг тогтоолгох хүсэлтийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, эсхүл хууль тогтоомжоор эрх олгосон байгууллагад гаргана. Эрх бүхий байгууллага бүрэн баримт бичгийг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор хөтөлбөрийн агуулга, суралцахуйн үр дүн, боловсролын зэрэг болон олон улсын стандарт ангилалд үндэслэн мэргэжлийн чиглэлийг тогтоож, дүгнэлтийг суралцагч болон Санд цахимаар хүргүүлнэ.

4.2. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тэтгэлэг

4.2.1. Монгол хүн бүрд чанартай боловсрол эзэмших тэгш боломж олгож, орон нутгийн хөгжилд хувь нэмэр оруулах, олон улсад өрсөлдөх мэдлэг, ур чадвартай манлайлагч бэлтгэх зорилгоор жил бүр сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн 500 хүртэл суралцагчид Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тэтгэлэг олгоно. Шаардлага хангасан суралцагч 500-аас олон бол сум, хороо, олимпиадын ангилал тус бүрийн хяналтын тоо, эрэмбэлэх дарааллыг сонгон шалгаруулалтын өмнө тухайн жилийн удирдамжаар тогтоож, нийтэд мэдээлнэ.

4.2.2. Ерөнхийлөгчийн тэтгэлэг дараах төрөлтэй байна:

4.2.2.1. Монгол Улсын бүх сум, хорооны түвшинд шалгарсан суралцагчид олгох бэлтгэл болон үндсэн хөтөлбөрийн тэтгэлэг;

4.2.2.2. олон улсын олимпиадад медальт байранд шалгарсан суралцагчид олгох тэтгэлэг.

4.2.3. Энэ журмын 4.2.2.1-д заасан бэлтгэл хөтөлбөрт элсэгч 2.1.2-т зааснаас бусад 2.1-д заасан нийтлэг шаардлага болон дараах тусгай шаардлагыг хангасан байна:

4.2.3.1. сүүлийн 3-аас доошгүй жил ерөнхий боловсролын сургуулийн хамран сургах тойргийн дагуу харьяалагдах сум, хороондоо суралцаж төгссөн байх, ахлах сургуульгүй сумын суралцагч харьяалах аймгийн ердийн сургалттай сургуульд тасралтгүй 3-аас доошгүй жил суралцсан байх;

4.2.3.2. тухайн жилийн элсэлтийн шалгалтын “гадаад хэл-математик”, “гадаад хэл-физик”, “гадаад хэл-хими”, “гадаад хэл-биологи” гэсэн хувилбарын хэмжээст онооны дунджаар **620**, түүнээс дээш оноо авсан байх. Хэд хэдэн хувилбараар шалгалт өгсөн бол суралцах мэргэжлийн чиглэлд хамаарах хамгийн өндөр дундаж оноог тооцно;

4.2.3.3. энэ журмын 4.2.3.2-т заасан хэмжээст онооны дунджаар хамгийн өндөр оноог сум, хороондоо авсан байх. Ижил оноотой суралцагч нэгээс олон бол энэ журмын 4.2.1-д заасан эрэмбэлэх дарааллыг баримтална.

4.2.4. Боловсролын асуудал эрхэлсэн орон нутгийн байгууллагын шийдвэрээр хамран сургах тойргийг өөрчилсөн бол энэ журмын 4.2.3.1-д заасан хугацааны шаардлага хамаарахгүй.

4.2.5. Суралцагч англи хэл, орос хэлний хичээлийн элсэлтийн шалгалтыг зэрэг өгсөн тохиолдолд аль өндөр оноо авсан гадаад хэлний хичээлийн шалгалтын оноогоор тооцно.

4.2.6. Энэ журмын 4.2.2.1-д заасан үндсэн хөтөлбөрийн тэтгэлэгт хамрагдах суралцагч дараах тусгай шаардлагыг хангасан байна:

4.2.6.1. тэтгэлгийн бэлтгэл хөтөлбөрийг 75, түүнээс дээш хувийн үнэлгээтэй төгссөн байх; англи хэлээр суралцах бол IELTS-ийн 5.5, эсхүл тухайн гадаадын сургалтын байгууллагаас хүлээн зөвшөөрсөн олон улсын шалгалтын түүнтэй дүйцэх түвшний оноотой байх;

4.2.6.2. сонгон шалгаруулалт зарласан өдөр нийтэд мэдээлсэн “Times Higher Education World University Rankings” (THE)-ийн хамгийн сүүлийн ерөнхий эрэмбийн жагсаалтын эхний 20-д багтсан сургалтын байгууллагад (Times Higher Education World University Rankings) бакалаврын үндсэн хөтөлбөрөөр суралцах урилга авсан бол мэргэжил харгалзахгүй, 21-100-д багтсан сургалтын байгууллагад бакалаврын үндсэн хөтөлбөрөөр суралцах урилга авсан бол тэргүүлэх, эсхүл эрэлттэй мэргэжлийн чиглэлээр суралцах;

4.2.6.3. энэ журмын 4.2.9-т заасан тухайн гадаадын сургалтын байгууллагын шаардлага хангасан байх.

4.2.6.4. Энэ журмын 2.1.3-т заасан мэргэжлийн чиглэлийн шаардлага нь 4.2.6.2-т заасан ерөнхий эрэмбийн эхний 20-д багтсан сургалтын байгууллагад суралцах суралцагчид хамаарахгүй.

4.2.7. Энэ журмын 4.2.2.2-т заасан тэтгэлэгт хамрагдах суралцагч олон улсын олимпиадын хорооноос зохион байгуулдаг хиймэл оюун, математик, физик, хими, биологи, газарзүй, мэдээлэл зүйн хичээлийн олимпиадад сүүлийн 3 жил медальт байранд шалгарсан байх шаардлагыг хангасан тохиолдолд энэ журмын 4.2.13.3-т заасан хугацаанд ирүүлсэн материалд үндэслэн боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн суралцах эрхийг баталгаажуулна.

4.2.8. Энэ журмын 4.2.2.1-д заасан бэлтгэл хөтөлбөрийн сургалтын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх дотоодын сургалтын байгууллага дараах шаардлага хангасан байна:

4.2.8.1. байгууллагын магадлан итгэмжлэлийн хугацаа хүчин төгөлдөр байх;

4.2.8.2. математик, байгалийн шинжлэх ухаан, гадаад хэлний мэргэжлийн чиглэлээр хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг байх;

4.2.8.3. бэлтгэл хөтөлбөр эхлэхээс өмнө боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй бэлтгэл хөтөлбөр хэрэгжүүлэх гэрээ байгуулсан байх.

4.2.9. Энэ журмын 4.2.2.1-д заасан тэтгэлгээр суралцагчийг Засгийн газар хоорондын гэрээ, хэлэлцээр, боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, эсхүл сангаас байгуулсан хамтын ажиллагааны гэрээний хүрээнд, мөн энэ журмын 4.2.6.2-т заасан сургалтын байгууллагын үндсэн хөтөлбөрт суралцах эрх авсан тохиолдолд гадаадын сургалтын байгууллагын бакалаврын үндсэн хөтөлбөрөөр суралцуулна.

4.2.10. Боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тэтгэлгийн сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах тусгай Ажлын хэсгийг сонгон шалгаруулалт эхлэхээс өмнө Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын

газар, холбогдох төрийн байгууллага, иргэн, төрийн бус болон мэргэжлийн байгууллагын төлөөллөөс бүрдсэн 11 гишүүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулна.

4.2.11.Тэтгэлгийн сонгон шалгаруулалт бэлтгэл болон үндсэн хөтөлбөрийн гэсэн үе шаттай байна.

4.2.12.Ажлын хэсэг бэлтгэл хөтөлбөрийн сонгон шалгаруулалтыг тухайн жилийн III улиралд багтаан дараах байдлаар зохион байгуулна:

4.2.12.1.боловсролын үнэлгээ, арга зүйн байгууллага элсэлтийн шалгалт зохион байгуулагдсаны дараа энэ журмын 4.2.3-т заасан шаардлага хангасан суралцагчийн нэрсийн жагсаалтыг сум, хороо бүрээр гаргаж, боловсролын асуудал эрхэлсэн орон нутгийн болон улсын бүртгэлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад тухайн жилийн 7 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор хүргүүлнэ;

4.2.12.2.энэ журмын 4.2.12.1-д заасан жагсаалтын дагуу боловсролын асуудал эрхэлсэн орон нутгийн байгууллага хамран сургах тойргийн шийдвэрт үндэслэн сургууль, сум, хороо бүрээр хянаж баталгаажуулсан мэдээллийг, улсын бүртгэлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага суралцагч, түүний эцэг, эх, асран хамгаалагчийн оршин суугаа хаяг, сүүлийн 3 жилд шилжилт хөдөлгөөн хийсэн эсэх мэдээллийг ажлын 3 өдрийн дотор боловсролын үнэлгээ, арга зүйн байгууллагад тус тус хүргүүлнэ;

4.2.12.3.энэ журмын 4.2.12.2-т заасны дагуу улсын бүртгэлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагаас ирүүлсэн мэдээллийг Боловсролын мэдээллийн технологийн төвд хүргүүлэх бөгөөд тус байгууллага суралцагчийн хаягийн бүртгэлийн мэдээлэлд үндэслэн түүний сүүлийн 3 жил сурсан сургуулийн мэдээллийг ажлын 3 өдөрт багтаан боловсролын үнэлгээ, арга зүйн байгууллагад хүргүүлнэ;

4.2.12.4.боловсролын үнэлгээ, арга зүйн байгууллага энэ журмын 4.2.12.2, 4.2.12.3-т заасны дагуу холбогдох байгууллагаас ирүүлсэн суралцагчийн мэдээллийг хянаж, баталгаажуулсан нэрсийн жагсаалтыг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тухайн жилийн 8 дугаар сарын 05-ны өдрийн дотор хүргүүлнэ;

4.2.12.5.боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нэрсийн жагсаалтын дагуу ажлын 2 өдрийн дотор бэлтгэл хөтөлбөрт хамрагдах суралцагчийн нэрсийг гаргаж Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газарт албан бичгээр хүргүүлнэ;

4.2.12.6.боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага ажлын 5 өдөрт багтаан энэ журмын 4.2.12.5-д заасан суралцагчийн суралцах гадаад хэл, мэргэжлийн чиглэлийн дагуу холбогдох сургалтын байгууллагад хуваарилалт хийж хүргүүлнэ;

4.2.12.7.бэлтгэл хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх сургалтын байгууллага ажлын 10 өдрийн дотор энэ журмын 4.2.12.6-д заасан хуваарийн дагуу суралцагчаас санал авч баталгаажуулан, боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ;

4.2.12.8.боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний шийдвэрээр энэ журмын 4.2.12.7-д заасны дагуу баталгаажуулсан бэлтгэл хөтөлбөрт хамрагдах суралцагчийн нэрсийг ажлын 3 өдрийн дотор эцэслэн баталж, сан, боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын цахим хуудсаар нээлттэй мэдээлнэ;

4.2.12.9.суралцагч бэлтгэл хөтөлбөр эхлэхийн өмнө суралцахаас татгалзсан тохиолдолд тухайн орон нутгаас түүний дараагийн шаардлага хангасан

суралцагчийг элсүүлж болно. Бэлтгэл хөтөлбөр эхэлснээс хойш суралцагчийг нөхөн элсүүлэхгүй;

4.2.12.10. суралцагч бэлтгэл хөтөлбөрийн үргэлжлэх хугацаанд эрүүл мэндийн болон бусад шалтгаанаар суралцах боломжгүй болсон тохиолдолд сонгон шалгаруулалтыг дахин зохион байгуулахгүй;

4.2.12.11. бэлтгэл хөтөлбөрийн үргэлжлэх хугацаа хичээлийн нэг жил байна. Суралцагч англи хэлнээс бусад гадаад хэлээр суралцах тохиолдолд шаардлагатай гэж үзвэл үндсэн хөтөлбөрт хамаарах бэлтгэл хөтөлбөрт хичээлийн нэг хүртэл жилд дахин суралцаж болно;

4.2.12.12. бэлтгэл хөтөлбөрийн эхний улиралд амжилттай суралцсан суралцагчид дараа оны нэгдүгээр улиралд Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн илгээлт (батламж)-ийг гардуулна.

4.2.13. Ажлын хэсэг үндсэн хөтөлбөрийн сонгон шалгаруулалтыг тухайн жилийн хоёрдугаар улиралд багтаан дараах байдлаар зохион байгуулна:

4.2.13.1. суралцагч бэлтгэл хөтөлбөрийг энэ журмын 4.2.6.1-д заасан үнэлгээний босгоос доогуур дүнтэй төгссөн бол үндсэн хөтөлбөрийн тэтгэлгийн сонгон шалгаруулалтад оролцохгүй. Суралцагч бэлтгэл хөтөлбөр хэрэгжүүлсэн дотоодын сургалтын байгууллагын элсэлтийн шаардлагыг хангасан бол тухайн байгууллагын журмын дагуу хувийн зардлаар үргэлжлүүлэн суралцаж болно;

4.2.13.2. боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон сан үндсэн хөтөлбөрийн сонгон шалгаруулалтын мэдээллийг материал хүлээн авах эцсийн хугацаанаас хуанлийн 30-аас доошгүй хоногийн өмнө бэлтгэл хөтөлбөрийн суралцагчдад нээлттэй мэдээлнэ;

4.2.13.3. суралцагч сонгон шалгаруулалтад бүрдүүлэх баримт бичгийг тухайн жилийн 06 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад цахимаар хүргүүлнэ;

4.2.13.4. суралцагчийн сонгон шалгаруулалтын оноо тэнцүү үнэлэгдсэн тохиолдолд энэ журмын 4.2.2.1-д заасан тэтгэлэгт гадаадын сургалтын байгууллагын эрэмбэ, IELTS болон түүнтэй дүйцэхүйц оноо, бэлтгэл хөтөлбөрийн сурлагын амжилт, элсэлтийн шалгалтын оноо, энэ журмын 4.2.2.2-т заасан тэтгэлэгт гадаадын сургалтын байгууллагын эрэмбэ, олимпиадад эзэлсэн байр, IELTS болон түүнтэй дүйцэхүйц оноог тус тус харгалзан хяналтын тоонд багтаан сонгон шалгаруулна;

4.2.13.5. ажлын хэсэг суралцагчийн баримт бичгийн бүрдлийг материал хүлээн авч дууссанаас хойш ажлын 15 өдрийн дотор хянаж, энэ журмын 4.2.6, 4.2.7-д заасан шаардлага хангасан суралцагчид тэтгэлэг олгох санал, дүгнэлтийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд танилцуулна;

4.2.13.6. боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн Ажлын хэсгийн санал, дүгнэлтийг хүлээн авснаас хойш ажлын 2 өдрийн дотор тэтгэлэгт шалгарсан суралцагчийн нэрсийг шийдвэрээр баталгаажуулж, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газарт хүргүүлнэ;

4.2.13.7. сонгон шалгаруулалтын дүнг Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газар, боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон сангийн цахим хуудсаар холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу мэдээлнэ.

4.2.14. Сонгон шалгаруулалтын шийдвэр гарснаас хойш Сан ажлын 3 өдрийн дотор шийдвэрийг оролцогч бүрд цахим системээр мэдэгдэнэ.

4.2.15. Сан бэлтгэл хөтөлбөрт шалгарсан суралцагч болон суралцах сургалтын байгууллагатай гурван талт гэрээ, үндсэн хөтөлбөрийн суралцагч болон түүний харьяалагдах аймаг, нийслэлийн Засаг даргатай гурван талт гэрээ, энэ журмын 4.2.2.2-т заасан суралцагчтай хоёр талт гэрээг тус тус байгуулна.

- 4.2.16.**Бэлтгэл хөтөлбөрийн суралцагчид сургалтын төлбөрийн тэтгэлэг олгох бөгөөд орон нутгаас ирсэн суралцагч бол дотуур байрны зардал нэмж олгож болно.
- 4.2.17.**Үндсэн хөтөлбөрийн суралцагчид сургалтын байгууллагын нэхэмжлэлд үндэслэн сургалтын төлбөр, дотуур байр, хүнсний зардлыг энэ журмын дагуу олгоно.
- 4.2.18.**Суралцагч сургалтын төлбөр болон амьжиргааны зардлын санхүүжилтийг өөр эх үүсвэрээс бүрэн авсан бол тухайн зардлыг сангаас давхардуулан олгохгүй. Хэсэгчилсэн санхүүжилт авсан бол бусад эх үүсвэрээс авсан санхүүжилтийг хассан, баримтаар нотлогдсон бодит үлдэгдэл зардлын хэмжээгээр тэтгэлэг олгоно.
- 4.2.19.**Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хууль, энэ журам болон гэрээнд заасан ажиллах үүргийг хэрэгжүүлэх, ажлын байрны хуваарилалт хийх зорилгоор тухайн жил төгсөх суралцагчийн мэргэжлийн чиглэл, боловсролын түвшин, төгсөх хугацаа, гэрээгээр хүлээсэн ажиллах үүрэг, харьяалах нутаг дэвсгэр, гэрээнд заасан ажиллах нутаг дэвсгэрийн мэдээллийг жил бүрийн 7 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлнэ.
- 4.2.20.**Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар энэ журмын 4.2.19-т заасан мэдээллийг хүлээн авснаас хойш ажлын 15 өдрийн дотор улс, бүс, орон нутгийн хөгжлийн бодлого, салбарын хүний нөөцийн хэрэгцээ, төгсөгчийн мэргэжил, боловсролын түвшин, гэрээнд заасан нутаг дэвсгэрийг харгалзан сул орон тоо, хүний нөөцийн хэрэгцээний мэдээллийг нэгтгэж, холбогдох аймаг, нийслэлийн Засаг даргад хүргүүлнэ. Засаг дарга мэдээллийг хүлээн авснаас хойш хуанлийн 30 өдрийн дотор тохирох сул ажлын байрны мэдээллийг төгсөгчид хүргэж, ажил олгогчтой холбон зуучилна. Засаг дарга гэрээний үүргийн биелэлтийн талаарх тайланг дээрх хугацаа дууссанаас хойш ажлын 5 өдрийн дотор Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлнэ. Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар тохирох орон тоо байхгүй бол төгсөгчид мэдлэг, ур чадварт нийцэх өөр нэршилтэй, эсхүл өөр нутаг дэвсгэрийн ажлын байрыг санал болгоно.
- 4.2.21.**Улаанбаатар хотын хорооноос сонгон шалгарч Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тэтгэлгээр суралцсан төгсөгч аймаг, орон нутагт өөрийн эзэмшсэн мэргэжил, мэдлэг, ур чадварт нийцсэн ажил эрхэлсэн бол уг хугацааг гэрээнд заасан ажиллах үүргийн хугацаанд тооцно. Гэрээний талууд ажиллах нутаг дэвсгэрийн өөрчлөлтийг харилцан тохиролцож, энэ журмын 6.10.4-т заасны дагуу нэмэлт гэрээ байгуулна. Төгсөгч гэрээнд заасан хугацааг бүрэн хангасан бол гэрээний үүргээ биелүүлсэнд тооцно.
- 4.2.22.**Энэ журмын 4.2.2.2-т заасан тэтгэлгээр суралцсан төгсөгч төгссөнөөс хойш нэг жилийн дотор Монгол Улсад эзэмшсэн мэргэжил, мэдлэг, ур чадварт нийцсэн ажилд орж, нийт таваас доошгүй жил ажиллана. Түүнд энэ журмын 4.2.24-т заасан харьяалах нутаг дэвсгэрийн шаардлага хамаарахгүй.
- 4.2.23.**Энэ журмын 4.2.20-д заасан мэдээлэл хүргүүлэх, холбон зуучлах, дэмжлэг үзүүлэх ажиллагаа нь төгсөгчийг төрийн албан тушаалд шууд томилох, хуульд заасан сонгон шалгаруулалтаас чөлөөлөх, эсхүл давуу эрх олгох үндэслэл болохгүй. Төгсөгчийг ажилд авах асуудлыг ажил олгогч хууль тогтоомж, тухайн ажлын байрны шаардлага, сонгон шалгаруулалтын журмын дагуу шийдвэрлэнэ.
- 4.2.24.**Суралцагч төгссөнөөс хойш нэг жилийн дотор Монгол Улсад өөрийн харьяалах нутаг дэвсгэрийн төрийн болон орон нутгийн өмчийн байгууллагад эзэмшсэн мэргэжил, мэдлэг, ур чадварт нийцсэн ажилд орж, нийт 5-аас доошгүй жил ажиллана. Ажлын байр хооронд нийт 3 сар хүртэл завсарлаж болох бөгөөд уг хугацааг ажилласан хугацаанд тооцохгүй, гэрээний хугацааг түүнтэй дүйцэх хугацаагаар сунгана. Төгсөгчөөс үл хамаарах шалтгаан, эсхүл энэ журмын 6.19.5-д дурдсан хүндэтгэн үзэх нөхцөлийн улмаас ажиллах үүргээ түр биелүүлэх боломжгүй байсан хугацааг 6.19.2-т заасан баримтаар баталгаажуулсан бол үүргийн зөрчилд тооцохгүй бөгөөд гэрээний хугацааг тухайн хугацаагаар сунгана. Ажиллах үүргийг

биелүүлээгүйгээс үүсэх үр дагаврыг бодитоор авсан тэтгэлгийн дүн болон биелүүлээгүй хугацаанд үндэслэн энэ журмын 6.20.5, 6.20.6-д зааснаар тооцно.

4.2.25. Энэ журмын 4.2.24-т заасан ажилласан хугацааг хөдөлмөрийн гэрээ, ажилд томилсон шийдвэр, албан тушаалын тодорхойлолт, цалин хөлсний болон нийгмийн даатгалын шимтгэл, хувь хүний орлогын албан татварын мэдээлэл, ажлын цагийн бүртгэл, ажлын гүйцэтгэлийн баримт болон хилээр нэвтэрсэн мэдээлэлд үндэслэн бодитоор ажилласан хугацаагаар тооцно.

4.2.26. Нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн нь дангаараа ажиллах үүргийг биелүүлснийг нотлох үндэслэл болохгүй.

4.2.27. Суралцагч Монгол Улсад бодитоор ажиллаагүй, хөдөлмөрийн харилцааг хэлбэр төдий үүсгэсэн, эсхүл хуурамч, зөрүүтэй мэдээлэл ирүүлсэн нь тогтоогдвол тухайн хугацааг ажилласан хугацаанд тооцохгүй бөгөөд гэрээ, энэ журамд заасан хариуцлагыг хүлээлгэнэ. Гэмт хэрэг, зөрчлийн шинжтэй гэж үзвэл холбогдох баримтыг эрх бүхий байгууллагад шилжүүлнэ.

4.2.28. Төгсөгчийг ажиллуулж байгаа байгууллага түүний эрхэлж байгаа ажил, албан тушаал, ажилласан хугацаа, цалин хөлс, ажлын цагийн бүртгэл болон ажлын гүйцэтгэлийг нотлох мэдээллийг жил бүрийн 02 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор өмнөх оны байдлаар Санд ирүүлнэ. Төгсөгчийн хөдөлмөрийн харилцаа дуусгавар болсон, ажлын байр, албан тушаал, ажиллах нутаг дэвсгэр өөрчлөгдсөн бол энэ тухай ажлын 10 өдрийн дотор Санд мэдэгдэнэ. Байгууллага ирүүлсэн мэдээллийн үнэн зөвийг хариуцна.

4.2.29. Энэ журмын 4.2.1-д заасан тэтгэлгээр суралцагч болон төгсөгч ерөнхий боловсролын сургууль болон бусад сургалтын байгууллагын сургалт, зөвлөн туслах, туршлага солилцох, орон нутгийн хөгжлийг дэмжих үйл ажиллагаанд байгуулсан гэрээнд заасан хэлбэр, хугацаа, давтамжаар оролцож, дэмжлэг үзүүлэх үүрэг хүлээнэ.

4.2.30. Сан тэтгэлгийн санхүүжилтийг сургалтын байгууллагын академик хуанли, санхүүжилтийн хугацаа, суралцагчийн хүсэлт, нэхэмжлэл, сурлагын явц, бусад эх үүсвэрийн санхүүжилт, батлагдсан төсөв болон гэрээнд үндэслэн олгоно.

4.2.31. Гадаадын сургалтын байгууллага суралцагчийг үндсэн хөтөлбөрөөр сургалтаа үргэлжлүүлэх эрхтэйг баталгаажуулсан бол Сан хичээл тус бүрийн эцсийн дүнгийн мэдээллийг хүлээлгүйгээр тухайн улирлын тэтгэлгийн санхүүжилтийг олгоно.

4.2.32. Сан өмнөх улирлын эцсийн дүнгийн мэдээллийг хүлээн авч хянахад суралцагч санхүүжүүлсэн хичээлээс “F”, “W” болон тухайн сургалтын байгууллагын үнэлгээний системээр хичээлийг амжилттай судалж дуусгаагүйг илэрхийлэх бусад үнэлгээ, тэмдэглэгээ авсан бол тухайн хичээлд ногдох төлбөртэй тэнцэх дүнг хяналт хийснээс хойших ээлжит улирлын сургалтын төлбөрийн санхүүжилтээс суутгана. Суутгах дүнг сургалтын байгууллагын албан ёсны тооцоо, эсхүл тухайн хичээлийн багц цагийг улирлын нийт багц цагт харьцуулан тооцно.

4.2.33. Тэтгэлгээр суралцагчийн сургалтын байгууллага, хөтөлбөр, мэргэжлийн чиглэлийн өөрчлөлтийг энэ журмын 6.10-д заасны дагуу шийдвэрлэх бөгөөд суралцагч өөрчлөлтийн дараа 4.2.6.2-т заасан шаардлагыг үргэлжлүүлэн хангасан байна.

4.3. Монгол Улсын Засгийн газрын тэтгэлэг

4.3.1. Монгол Улсын урт, дунд хугацааны хөгжлийн бодлого, стратегийн ач холбогдол бүхий төсөл, хөтөлбөр болон салбарын хүний нөөцийн тусгай хэрэгцээнд үндэслэн шаардлагатай нарийн мэргэжлийн хүний нөөцийг төрийн захиалгаар бэлтгэх зорилгоор гадаадын сургалтын байгууллагын бакалавр, магистр, докторын үндсэн хөтөлбөрөөр суралцагчид Монгол Улсын Засгийн газрын тэтгэлэг олгоно.

4.3.2. Засгийн газрын тэтгэлгийг Засгийн газраас тухайн жилд баталсан захиалгат мэргэжлийн чиглэл, хүний тоо, сургалтын түвшин болон ажлын байрны захиалгын дагуу олгоно.

4.3.3. 4.3.3. Засгийн газрын тэтгэлэгт хамрагдах суралцагч энэ журмын 2.1, 4.1.1, 4.1.2, 4.1.4-т заасан нийтлэг болон тусгай шаардлагыг хангасан байна. Энэ журмын 2.1.3-т заасан тэргүүлэх, эсхүл эрэлттэй мэргэжлийн чиглэлийн шаардлага түүнд хамаарахгүй.

4.3.4. Засгийн газрын захиалгат мэргэжлийн чиглэл, хүний тоо, сургалтын түвшин болон ажлын байрыг дараах байдлаар тогтооно:

4.3.4.1. төрийн захиргааны төв байгууллага шаардлагатай нарийн мэргэжлийн хүний нөөцийн захиалгаа боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад жил бүрийн 01 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор хүргүүлнэ. Захиалгад хүний нөөцийн хэрэгцээний үндэслэл, хөгжлийн бодлого, төсөл, хөтөлбөртэй уялдсан байдал, мэргэжлийн чиглэл, хөтөлбөр, шаардагдах хүний тоо, төгсөгчийн ажиллах байгууллага, ажлын байр, нутаг дэвсгэр, ажлын байранд тавигдах мэргэжлийн болон ур чадварын шаардлага зэргийг тусгана;

4.3.4.2. Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага ирүүлсэн захиалгыг хөгжлийн бодлого, салбарын хүний нөөцийн хэрэгцээ, захиалгат ажлын байрны баталгаажсан байдал болон төсвийн боломжтой уялдуулан хянаж, санал боловсруулан Засгийн газарт хүргүүлнэ.

4.3.4.3. Засгийн газар тухайн жилийн захиалгат мэргэжлийн чиглэл, сургалтын түвшин, суралцуулах хүний тоо, захиалга өгсөн байгууллага, ажиллах ажлын байр болон санхүүжилтийн хэмжээг батална.

4.3.5. Тэтгэлгийн сонгон шалгаруулалтыг энэ журмын 5 дугаар бүлэгт заасан журмаар зохион байгуулна.

4.3.6. Суралцагчид олгох сургалтын төлбөр, амьжиргааны болон шаардлагатай бусад зардлын төрөл, хэмжээг Засгийн газрын шийдвэр, сургалтын байгууллагын нэхэмжлэл, батлагдсан төсөв болон тэтгэлгийн гэрээнд үндэслэн тогтооно.

4.3.7. Тэтгэлгээр суралцан төгсөгч төгссөнөөс хойш нэг жилийн дотор захиалга өгсөн байгууллагын захиалгат ажлын байранд орж, таваас доошгүй жил тогтвортой ажиллана. Төгсөгчийг ирэх үед захиалгат ажлын байр байхгүй болсон, эсхүл өөрчлөгдсөн бол захиалга өгсөн байгууллага болон тухайн салбарын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага төгсөгчтэй тохиролцон түүний эзэмшсэн мэргэжил, мэдлэг, ур чадварт нийцсэн өөр ажлын байраар хангана.

4.4. Төрийн албан хаагчийн тэтгэлэг

4.4.1. Төрийн албан хаагчийн мэдлэг, ур чадвар, манлайлах чадавхыг хөгжүүлэх зорилгоор гадаадын сургалтын байгууллагын магистр, докторын үндсэн хөтөлбөрийн сургалтад батлагдсан төсөв, санхүүжүүлэгчтэй байгуулсан гэрээний нөхцөл, хэмжээнд багтаан сангийн болон бусад эх үүсвэрийн хөрөнгөөр тэтгэлэг олгоно.

4.4.2. Энэ журмын 2.1, 4.1-д заасан хамаарах нийтлэг болон тусгай шаардлагыг хангасан дараах иргэн төрийн албан хаагчийн тэтгэлэгт хамрагдана:

4.4.2.1. төрийн албанд 5-аас доошгүй жил, нэр дэвшүүлсэн төрийн байгууллагын үндсэн орон тоонд 3-аас доошгүй жил ажилласан байх;

4.4.2.2. гадаадын сургалтын байгууллагын магистр, докторын үндсэн хөтөлбөрт суралцах эрх авсан байх. Санхүүжилтийг сангийн хөрөнгөөр олгох бол сургалтын байгууллага энэ журмын 4.1.1-д заасан шаардлагыг хангасан байна. Засгийн газар хоорондын гэрээ, хэлэлцээр болон бусад санхүүжүүлэгчийн тэтгэлэгт уг шаардлага хамаарахгүй.

4.4.2.3. тэтгэлгээр суралцах магистр, докторын хөтөлбөр нь Засгийн газраас баталсан Монгол Улсыг хөгжүүлэхэд шаардлагатай дээд боловсролын тэргүүлэх мэргэжлийн чиглэлд багтсан байх;

4.4.2.4. төгссөнөөс хойш төрийн албанд 5-аас доошгүй жил үргэлжлүүлэн ажиллах үүргийг хүлээн зөвшөөрсөн, суралцах хугацаа, төрийн алба хаах насны дээд хязгаар болон хуульд заасан бусад нөхцөлийг харгалзан уг хугацаанд ажиллах боломжтой байх.

4.4.3. Төрийн захиргааны төв байгууллага өөрийн болон харьяа байгууллагын, аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар орон нутгийн байгууллагын нэр дэвшигчийн анхан шатны сонгон шалгаруулалтыг жил бүрийн 01 дүгээр сарын 10-ны дотор зохион байгуулна.

4.4.4. Энэ журмын 4.4.3-т заасан сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн нэр дэвшигчийн мэдээлэл, нотлох баримтыг тухайн байгууллага жил бүрийн 02 дугаар сарын 10-ны дотор Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлнэ.

4.4.5. Энэ журмын 4.4.4-т заасан мэдээлэлд үндэслэж эцсийн шатны сонгон шалгаруулах үйл ажиллагааг хяналтын тоонд багтаан Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хамтран жил бүрийн 5 дугаар сард багтаан зохион байгуулна.

4.4.6. Боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн энэ журмын 4.4.5-д заасан төрийн албан хаагчийн мэдээллийг хүлээн авснаас хойш ажлын 3 өдрийн дотор нэрсийг шийдвэрээр баталгаажуулж, Санд хүргүүлнэ.

4.4.7. Сан, төрийн албан хаагч, захиалагч төрийн байгууллагыг оролцуулан гурван талт гэрээг энэ журмын 6 дугаар бүлэгт заасны дагуу байгуулна.

4.4.8. Төрийн албан хаагчийн тэтгэлгээр суралцагчид сургалтын төлбөр, дотуур байрны зардал олгоно.

4.4.9. Төрийн албан хаагч тэтгэлгээр төгссөнөөс хойш захиалга өгсөн байгууллага, эсхүл түүний эрх, үүргийг шилжүүлэн авсан байгууллагад 5-аас доошгүй жил үргэлжлүүлэн ажиллана. Төрийн албан хаагчийг төгссөний дараа захиалга өгсөн байгууллага өөрчлөн байгуулагдсан, эсхүл бүтэц нь өөрчлөгдсөн ч албан тушаалын тодорхойлолтод заасан чиг үүрэг хэвээр бол уг албан тушаалд үргэлжлүүлэн ажиллуулна. Харин тухайн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх орон тоо хасагдсан, эсхүл уг албан тушаалд ажиллуулах боломжгүй болсон бол захиалга өгсөн байгууллага буюу түүний эрх, үүргийг шилжүүлэн авсан байгууллага албан хаагчтай тохиролцож, цалин хөлс, албан тушаалын ангилал, зэрэглэлийг дордуулахгүйгээр хуульд заасан журмын дагуу өөр тохирох албан тушаалд ажиллуулах асуудлыг шийдвэрлэнэ.

4.5. Засгийн газар хоорондын тэтгэлэг

4.5.1. Монгол Улсаас гадаад улсад суралцах суралцагч энэ журмын 2.1-д заасан нийтлэг шаардлага болон Засгийн газар хоорондын, эсхүл эрх бүхий байгууллага хоорондын гэрээ, хэлэлцээрт заасан тусгай шаардлагыг хангасан байна. Гэрээ, хэлэлцээрт сургалтын байгууллага, мэргэжлийн чиглэл болон суралцагчид тавих шаардлагыг тусгайлан тогтоосон бол энэ журмын 4.1.1, 4.1.5-д заасан шаардлага хамаарахгүй.

4.5.2. Гэрээ, хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол Монгол Улсаас гадаад улсад суралцах суралцагчид дотуур байр, түрээсийн байр болон хүнсний зардлын тэтгэлгийг энэ журмын 1.5-д заасны дагуу баталсан хэмжээгээр олгоно.

4.5.3. Энэ журам болон гэрээ, хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол гадаадын сургалтын байгууллагад үргэлжлүүлэн суралцагч энэ журмын 4.1.2-т заасан шаардлагыг хангасан тохиолдолд гэрээ, хэлэлцээр болон батлагдсан төсөвт заасан хэмжээгээр тэтгэлгийн санхүүжилтийг үргэлжлүүлэн олгоно.

4.5.4. Засгийн газар хоорондын, эсхүл эрх бүхий байгууллага хоорондын гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу суралцагчийн сонгон шалгаруулалтыг Монголын тал зохион байгуулах бол энэ журмын дагуу сонгон шалгаруулж, боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний шийдвэрээр баталгаажуулсан нэрсийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хүлээн авагч улсын талд хүргүүлнэ. Сонгон шалгаруулалтыг хүлээн авагч улсын тал зохион байгуулсан бол түүний ирүүлсэн албан ёсны шийдвэр, дүгнэлтийг гэрээ, хэлэлцээрийн нөхцөл, тухайн жилийн батлагдсан хяналтын тоо, төсөвтэй тулган хянаж, боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тэтгэлэг олгох суралцагчийн нэрсийг шийдвэрээр баталгаажуулна.

4.6.Сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлттэй зээл

4.6.1. Гадаадын сургалтын байгууллагад бакалавр, магистр, докторын үндсэн хөтөлбөрөөр суралцагчид сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлттэй зээл олгоно.

4.6.2. Сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлттэй зээлийг дараах хэлбэрээр олгоно:

4.6.2.1. сонгон шалгаруулалт зарласан өдрийн байдлаар нийтэд мэдээлсэн “Times Higher Education World University Rankings” (THE)-ийн хамгийн сүүлийн ерөнхий эрэмбийн эхний 300-д багтсан гадаадын сургалтын байгууллагын бакалавр, магистр, докторын үндсэн хөтөлбөрт суралцах эрх авсан, эсхүл үргэлжлүүлэн суралцагчид олгох зээл;

4.6.2.2. 2+2, 3+1 болон түүнтэй адилтгах хамтарсан хөтөлбөрийн хүрээнд сургалтын тодорхой хугацааг дотоодын сургалтын байгууллагад амжилттай суралцаж, гадаадын сургалтын байгууллагад үргэлжлүүлэн суралцах эрх авсан суралцагчид олгох зээл.

4.6.3. Энэ журмын 4.6.2.1-д заасан зээл хүсэгч энэ журмын 2.1, 4.1.1, 4.1.2, 4.1.4, 4.1.5-д заасан нийтлэг болон тусгай шаардлагыг хангасан байна. Ерөнхий эрэмбийн эхний 20-д багтсан сургалтын байгууллагад суралцах бол мэргэжлийн чиглэл харгалзахгүй, 21–300-д багтсан сургалтын байгууллагад суралцах бол Засгийн газраас баталсан тэргүүлэх, эсхүл эрэлттэй мэргэжлийн чиглэлээр суралцана.

4.6.4. Энэ журмын 4.6.2.2-т заасан зээл хүсэгч энэ журмын 2.1, 4.1.2, 4.1.4, 4.1.5-д заасан шаардлагаас гадна дараах шаардлагыг хангасан байна:

4.6.4.1. Засгийн газраас баталсан тэргүүлэх, эсхүл эрэлттэй мэргэжлийн чиглэлээр суралцах;

4.6.4.2. дотоодын сургалтын байгууллагад судлахаар тогтоосон хөтөлбөрийн хэсгийг амжилттай судалж дуусгасан байх;

4.6.4.3. гадаадын сургалтын байгууллагад үргэлжлүүлэн суралцах эрх авсан байх;

4.6.4.4. хамтарсан хөтөлбөр нь дотоодын болон гадаадын сургалтын байгууллагын албан ёсны гэрээнд үндэслэн хэрэгждэг, суралцагчийн судалсан багц цагийг харилцан хүлээн зөвшөөрдөг байх.

4.6.5. Энэ журмын 4.6.2.2-т заасан суралцагчид 4.1.1-д заасан сургалтын байгууллагын ерөнхий эрэмбийн шаардлага хамаарахгүй.

4.6.6. Сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлттэй зээл хүсэгч энэ журмын 2.1, 4.1.1-4.1.2-т заасан нийтлэг болон тусгай шаардлагыг хангахаас гадна энэ журмын 4.1.1-д заасан ерөнхий эрэмбийн эхний 20-д багтсан сургалтын байгууллагад суралцах бол мэргэжлийн чиглэл харгалзахгүй; ерөнхий эрэмбийн 21–300-д багтсан сургалтын байгууллагад суралцах бол тэргүүлэх, эрэлттэй мэргэжлийн чиглэлийн хөтөлбөр сонгосон, тухайн хөтөлбөр нь албан ёсоор хүлээн зөвшөөрөгдсөн байх.

4.6.7. Сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлттэй зээлээр үргэлжлүүлэн суралцагч энэ журмын 4.1.2-т заасан шаардлага болон гэрээний үүргийг хангасан бол санхүүжилтийг үргэлжлүүлнэ. Голч дүн тооцдоггүй магистр, докторын судалгааны хөтөлбөрөөр

суралцагчийн судалгааны ажлын явц хангалттай бөгөөд сургалтаа үргэлжлүүлэх эрхтэй болохыг сургалтын байгууллага албан ёсоор баталгаажуулсан байна.

4.6.8. Сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлттэй зээлийг сургалтын төлбөрөөс сургалтын байгууллага болон бусад эх үүсвэрээс олгосон сургалтын тэтгэлэг, хөнгөлөлт, ижил зориулалтын бусад санхүүжилтийг хассан бодит үлдэгдэл зардлын хэмжээгээр олгоно. Суралцагчийн сургалтын төлбөрт олгох зээлийн хэмжээ тухайн жилд нэг суралцагчид олгохоор баталсан зээлийн дээд хэмжээнд хүрээгүй бол суралцагчийн хүсэлт, зардлыг нотлох баримтад үндэслэн зээлийн дээд хэмжээнд багтаан амьжиргааны зардалд нэмэлт зээл олгож болно. Амьжиргааны зардалд олгох нэмэлт зээлийн хэмжээ энэ журмын 1.5-д заасны дагуу баталсан хэмжээнээс, сургалтын төлбөр болон амьжиргааны зардалд олгох зээлийн нийлбэр тухайн жилийн зээлийн дээд хэмжээнээс тус тус хэтрэхгүй.

4.6.9. Сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлттэй зээлийн жилийн хүү 6 хувь байна. Суралцах хугацаанд болон төгссөнөөс хойших эхний 6 сарын хугацаанд зээлийн хүү тооцохгүй. Зээлийн хүүг энэ журмын 6.18.2-т заасан эргэн төлөлт эхлэх өдрөөс төлөгдөөгүй үндсэн үлдэгдэлд тооцно. Суралцагч сургалтаа төгсөлгүй орхисон, сургуулиас хасагдсан, эсхүл зээлийн гэрээ хугацаанаас өмнө дуусгавар болсон бол гэрээ дуусгавар болсноос хойш 6 сарын дараа зээлийн хүү тооцож эхэлнэ. Зээлийн үндсэн болон хүүгийн төлбөрийг гэрээнд заасан хуваарийн дагуу төлнө.

4.6.10. Сан зээлийн хэмжээ, хугацаа, зээлдэгчийн төлбөрийн чадвар болон бусад эрсдэлийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалын дагуу үнэлнэ. Эрсдэлийн үнэлгээний үр дүнд үндэслэн барьцаа, батлан даалт, эсхүл зээлийн даатгалыг дангаар буюу хослуулан шаардаж болно.

4.6.11. Зээлийн эргэн төлөлтийг энэ журмын 6.18-д заасны дагуу хэрэгжүүлнэ.

4.6.12. Дараах тохиолдолд зээл олгохгүй:

4.6.12.1. суралцагч Сангийн эрсдэлийн үнэлгээгээр шаардсан барьцаа, батлан даалт, эсхүл зээлийн даатгалын нөхцөлийг хангаагүй;

4.6.12.2. баримт бичгийг хуурамчаар бүрдүүлсэн нь тогтоогдсон.

4.7. Буцалтгүй тусламж

4.7.1. Гадаадын сургалтын байгууллагад суралцах хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчид хууль болон энэ журамд заасан нөхцөлөөр буцалтгүй тусламж олгоно.

4.7.2. Энэ журмын 4.7.1-д заасан суралцагч энэ журмын 2.1.1, 2.1.2, 2.1.4–2.1.6, 4.1.3, 4.1.4-т заасан өөрт хамаарах нийтлэг болон тусгай шаардлагыг хангасан байна. Суралцагчийн хөгжлийн бэрхшээлтэй болохыг тогтоосон эрх бүхий байгууллагын шийдвэрийн хүчинтэй хугацаа болон нотлох баримтыг шалгах, үргэлжлүүлэн буцалтгүй тусламж олгоход энэ журмын 3.8.3-т заасан хамаарах нөхцөлийг баримтална.

4.7.3. Энэ журмын 4.7.1-д заасан суралцагчид Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 15.6-д заасны дагуу сургалтын төлбөр, амьжиргааны зардлын буцалтгүй тусламж олгоно.

4.7.4. Энэ журмын 4.7.1-д заасан суралцагчид тухайн боловсролын түвшинд анхлан суралцагч байх шаардлага тавихгүй.

4.7.5. Энэ журмын 4.7.1-д заасан суралцагчийн суралцах гадаадын сургалтын байгууллага нь сонгон шалгаруулалт зарласан өдрийн байдлаар нийтэд мэдээлсэн “Times Higher Education World University Rankings” (THE), эсхүл “QS World University Rankings” (QS)-ийн хамгийн сүүлийн ерөнхий эрэмбийн жагсаалтын аль нэгэнд багтсан бол сургалтын байгууллагын чанарын шаардлагыг хангасанд тооцно. Эрэмбийн жагсаалтад эзэлсэн байрны хязгаарлалт тавихгүй.

4.7.6. Энэ журмын 4.7.5-д заасан эрэмбийн жагсаалтад багтаагүй сургалтын байгууллага нь тухайн улсын хууль тогтоомжийн дагуу дээд боловсролын сургалтын байгууллагаар албан ёсоор хүлээн зөвшөөрөгдсөн, эрх бүхий байгууллагын бүртгэлд орсон, шаардлагатай магадлан итгэмжлэл, чанарын баталгаажуулалт нь хүчин төгөлдөр бөгөөд тухайн хөтөлбөрөөр боловсролын зэрэг олгох эрхтэй болохыг Боловсролын магадлан итгэмжлэх үндэсний зөвлөлийн лавлагаанд үндэслэн тогтооно. Суралцагч сургалтын байгууллага болон хөтөлбөрийн талаарх шаардлагатай баримт бичгийг Боловсролын магадлан итгэмжлэх үндэсний зөвлөлд гаргаж, лавлагааг Санд ирүүлнэ.

4.7.7. Сан энэ журмын 4.7.5.1-д заасан эрэмбийн мэдээлэл, 4.7.6-д заасан лавлагааны үнэн зөв, хүчинтэй байдлыг албан ёсны мэдээллийн эх сурвалжаар шалгана.

Тав. СОНГОН ШАЛГАРУУЛАЛТ

- 5.1.** Энэ журамд өөрөөр заагаагүй бол дотоодын сургалтын байгууллагад суралцуулах сонгон шалгаруулалтыг жил бүрийн нэгдүгээр болон гуравдугаар улиралд, гадаадын сургалтын байгууллагад суралцуулах сонгон шалгаруулалтыг хоёрдугаар улиралд багтаан цахим хэлбэрээр зохион байгуулна.
- 5.2.** Энэ журамд сонгон шалгаруулалтын тусгай ажиллагаа, Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг өөрөөр тогтоогоогүй гадаадын тэтгэлэг, зээлийн сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах Ажлын хэсгийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн байгуулна.
 - 5.2.1.** Ажлын хэсэг нь Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар, холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллага, сан, дээд боловсролын сургалтын байгууллага, төрийн бус байгууллага болон мэргэжлийн холбооны төлөөллөөс бүрдсэн 13 гишүүнтэй байхаас төрийн болон хувийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага, төрийн бус байгууллага болон мэргэжлийн холбооны төлөөлөл нийт 7-оос доошгүй байна.
 - 5.2.2.** Ажлын хэсгийн гишүүн оролцогчтой ашиг сонирхлын зөрчилтэй, эсхүл зөрчил үүсэж болзошгүй бол материалыг хянахаас өмнө бичгээр мэдэгдэж, тухайн материалыг хянах, үнэлэх, хэлэлцэх, санал хураах, санал, дүгнэлт гаргахад оролцохоос татгалзана. Мэдэгдэл, татгалзсан байдлыг хурлын тэмдэглэл болон цахим системд бүртгэж, тухайн гишүүний материалд нэвтрэх, өөрчлөх, үнэлэх, санал өгөх эрхийг хязгаарлана. Ажлын хэсгийн дарга, нарийн бичгийн дарга уг ажиллагааг баталгаажуулж, баримтжуулна. Зөрчлөө мэдэгдээгүй бол тухайн гишүүний үнэлгээ, саналыг хүчингүйд тооцож, зөрчилгүй гишүүнээр дахин хянуулан, хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.
- 5.3.** Гадаадад суралцах өргөдөл гаргагчийн сонгон шалгаруулалтын ажиллагааны зохион байгуулалт, баримт бичгийн бүрдүүлэлт, цахим систем ашиглах дарааллыг Ажлын хэсгийн удирдамжаар зохицуулна. Удирдамжаар энэ журамд заасан шаардлага, шалгуур, жин, оноо болон эрэмбэлэх дарааллыг өөрчлөхгүй.
- 5.4.** Сан гадаадад суралцах сонгон шалгаруулалтыг өргөдөл хүлээн авах эцсийн хугацаанаас хуанлийн 30-аас доошгүй хоногийн өмнө боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, Сан болон холбогдох сургалтын байгууллагын цахим хуудсанд нийтэд зарлана.
- 5.5.** Өргөдөл гаргагч сонгон шалгаруулалтын зард заасан хугацаанд дотоодын сургалтын байгууллагад суралцах бол тухайн сургалтын байгууллагад, гадаадын сургалтын байгууллагад суралцах бол санд хүсэлтээ гаргана.
- 5.6.** Дотоодын сургалтын байгууллага хүсэлт хүлээн авах хугацаа дууссанаас хойш хуанлийн 30 хоногийн дотор хүсэлт гаргагчийн баримт бичиг, энэ журмын 2.1, 3.1 болон холбогдох тусгай шаардлагыг хангасан эсэхийг хянана. Шаардлага хангасан хүсэлт

гаргагчийн материалыг Сангийн цахим системд оруулан, Сантай тооцоо нийлж тулган баталгаажуулна.

5.6.1. Шаардлага хангасан хүсэлт гаргагчийн тоо тухайн санхүүжилтийн хяналтын тооноос давсан бол сургалтын байгууллага энэ журамд заасан холбогдох тусгай шалгуураар эрэмбэлж, санхүүжилтийн төрөл, эх үүсвэр, боловсролын түвшин тус бүрээр нэрсийн жагсаалтыг санд хүргүүлнэ.

5.6.2. Сан сургалтын байгууллагаас ирүүлсэн мэдээлэл, давхар санхүүжилтийн мэдүүлэг болон боловсролын цахим мэдээллийн системийн мэдээллийг хүлээн авснаас хойш ажлын 30 өдрийн дотор хянаж, баталгаажуулна.

5.7. Энэ журмын 4.6-д заасан сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлттэй зээлд шинээр хамрагдах бакалавр, магистр, докторын үндсэн хөтөлбөрийн хүсэлт гаргагчийн баримт бичгийн бүрдэл, нийтлэг болон тусгай шаардлага хангасан эсэхийг хүсэлт хүлээн авах хугацаа дууссанаас хойш ажлын 15 өдрийн дотор хянаж, шаардлага хангасан хүсэлт гаргагч бүрийг дараах шалгуураар 100 хүртэл оноогоор үнэлж, нийт онооны дарааллаар эрэмбэлэн тухайн боловсролын түвшний хяналтын тоонд багтаан нэрсийн жагсаалт гаргана:

5.7.1. сонгон шалгаруулалт зарласан өдөр нийтэд мэдээлсэн “Times Higher Education World University Rankings” (THE)-ийн хамгийн сүүлийн ерөнхий эрэмбэд сургалтын байгууллагын эзэлсэн байрыг үндэслэн 30 хүртэл оноо;

5.7.2. сургалтын байгууллагын сургалтын тэтгэлгийн хэмжээг үндэслэн 40 хүртэлх оноо. Амьжиргаа, дотуур байр, хүнс, судалгааны зориулалтын санхүүжилт болон сургалтын төлбөрт хамаарахгүй бусад хөнгөлөлтийг энэ үзүүлэлтэд тооцохгүй;

5.7.3. их, дээд сургуульд элсэн суралцах хүсэлтэй иргэдийн эх хэлний мэдлэг, чадварыг үнэлж, босго оноо тогтоодог улсын хэмжээний заавал өгөх Монгол хэл, бичгийн шалгалтын оноог үндэслэн 30 хүртэл оноо;

5.7.4. энэ журмын 5.7.1–5.7.3-т заасан үзүүлэлтийг оноонд хөрвүүлэх томьёо, интервал, босго, жин болон валют хөрвүүлэх ханшийг энэ журмын 1 дүгээр хавсралтаар тогтооно.

5.8. Оролцогчдын нийт оноо тэнцсэн тохиолдолд сургалтын байгууллагын эрэмбэ, IELTS болон түүнтэй дүйцэхүйц шалгалтын оноо, элсэлтийн шалгалтын оноо гэсэн дарааллаар нэмэлт эрэмбэлэлт хийнэ. Энэ заалтад заасан үзүүлэлтүүд бүгд тэнцсэн бол өмнөх боловсролын түвшний голч дүнгээр нэмж эрэмбэлнэ.

5.9. Ажлын хэсэг урьдчилсан үнэлгээ, оноо, эрэмбэ болон хяналтын тоонд багтсан нэрсийн жагсаалтыг нийтэд мэдээлнэ.

5.10. Оролцогч сонгон шалгаруулалтын дүнг нийтэд мэдээлснээс хойш хуанлийн 2 өдрийн дотор үнэлгээ, оноо, эрэмбэ болон сонгон шалгаруулалтын ажиллагааг дахин хянуулах баримт, үндэслэл бүхий хүсэлтийг Ажлын хэсэгт бичгээр, эсхүл цахимаар гаргаж болно. Ажлын хэсэг хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш хуанлийн 3 өдрийн дотор хянаж, хариуг хүргүүлнэ. Энэ хэсэгт заасан хугацаа нь оролцогчийн захиргааны журмаар гомдол гаргах, эсхүл захиргааны хэргийн шүүхэд нэхэмжлэл гаргах эрх, хугацааг хязгаарлахгүй бөгөөд гомдлыг энэ журмын 9.7 болон холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу гаргана.

5.11. Оролцогч Ажлын хэсгээс гаргасан гомдлын шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөхгүй бол боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний дэргэдэх Орон тооны бус зөвлөлд гомдол гаргаж болно. Орон тооны бус зөвлөл гомдлыг хүлээн авснаас хойш хуанлийн 3 өдрийн дотор сонгон шалгаруулалтын ажиллагаа, үнэлгээ, оноо, эрэмбэ болон Ажлын хэсгийн гомдлын шийдвэр хууль тогтоомж, энэ журам, сонгон шалгаруулалтын удирдамжид нийцсэн эсэхийг хянаж, үндэслэл бүхий дүгнэлт гарган Ажлын хэсэгт хүргүүлнэ.

- 5.12.** Гомдол гаргах хугацаа дуусаж, гаргасан гомдлыг эцэслэн шийдвэрлэсний дараа Ажлын хэсэг үнэлгээ, оноо, эрэмбэ болон нэрсийн жагсаалтыг эцэслэн хянаж, санал, дүгнэлтийн хамт боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд хүргүүлнэ.
- 5.13.** Боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн энэ журмын 5.12-т заасан санал, дүгнэлт болон холбогдох баримт бичгийг хүлээн авснаас хойш ажлын 3 өдрийн дотор хяналтын тоонд багтсан суралцагчийн нэрсийг шийдвэрээр батална. Сан шийдвэрийг цахим хуудсаар нийтэд мэдээлнэ.
- 5.14.** Сан сонгон шалгаруулалтын цахим системд бүртгэгдсэн хүсэлт, баримт бичгийн хувилбар, үнэлгээ, онооны өөрчлөлт, Ажлын хэсгийн үнэлгээ, эрэмбэ, санал, дүгнэлт, Орон тооны бус зөвлөлийн дүгнэлт, боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний шийдвэр болон хэрэглэгчийн үйлдлийн бүртгэлийн бүрэн бүтэн, нууцлал, хүртээмжтэй байдлыг энэ журмын 1.12 болон холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн хангаж, архивын баримт хадгалах хугацааны жагсаалтад заасан хугацаагаар хадгална.

Зургаа. ГЭРЭЭ БАЙГУУЛАХ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ, ДҮГНЭХ, ӨӨРЧЛӨХ, СУНГАХ, ТҮДГЭЛЗҮҮЛЭХ, ЦУЦЛАХ, ДУУСГАВАР БОЛГОХ

- 6.1.** Сан нь санхүүжилтийн төрөл, суралцах байршил, оролцогч талуудын үүргээс хамааран суралцагчтай хоёр талт, эсхүл суралцагч болон сургалтын байгууллага, захиалагч төрийн байгууллага, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, ажил олгогч, санхүүжүүлэгч болон энэ журамд заасан бусад этгээдийн аль нэгийг оролцуулан гурван талт гэрээ байгуулсны үндсэн дээр санхүүжилт олгоно. Санхүүжилтийн төрөл тус бүрийн гэрээний үлгэрчилсэн загварыг боловсролын болон санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална. Гэрээний үлгэрчилсэн загвар нь нийтлэг нөхцөл болон тухайн санхүүжилтийн онцлогийг тусгасан хавсралттай байна.
- 6.2.** Гэрээнд дараах зүйлийг тусгана:
- 6.2.1.** суралцах сургалтын байгууллага, улс, боловсролын зэрэг, хөтөлбөр, мэргэжлийн чиглэл, суралцах хэлбэр болон хугацаа;
 - 6.2.2.** санхүүжилтийн төрөл, зориулалт, хэмжээ, валют, санхүүжүүлэх хугацаа, олголтын хуваарь болон дээд хязгаар;
 - 6.2.3.** гэрээний талуудын эрх, үүрэг, хариуцлага, хамтран ажиллах, мэдээлэх, тайлагнах хугацаа, хэлбэр;
 - 6.2.4.** гэрээний үүргийн биелэлтийг үнэлэх, дүгнэх шалгуур, нотлох баримт, хяналт тавих, зөрчил арилгуулах журам;
 - 6.2.5.** гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, суралцах болон эргэн төлөх хугацааг сунгах, гэрээг түдгэлзүүлэх, сэргээх журам;
 - 6.2.6.** зээлийн хүүгийн нөхцөл, үндсэн төлбөрөөс чөлөөлөх хугацаа, эргэн төлөлтийн эхлэх болон дуусах хугацаа, хуваарь, барьцаа, батлан даалт, даатгалын нөхцөл;
 - 6.2.7.** энэ журам болон гэрээнд заасан бол төгссөний дараа ажиллах чиглэл, байршил, хугацаа, уг үүргийг нотлох, дүгнэх журам;
 - 6.2.8.** гэрээг дуусгавар болгох, цуцлах үндэслэл, шийдвэр гаргах ажиллагаа, санхүүгийн тооцоо болон үүсэх үр дагавар;
 - 6.2.9.** мэдэгдэл хүргүүлэх хаяг, хувийн мэдээлэл боловсруулах, хамгаалах, зээлийн мэдээллийн санд мэдээлэл нийлүүлэх зөвшөөрөл, маргаан шийдвэрлэх болон хуульд заасан бусад нөхцөл.
- 6.3.** Гэрээ нь талууд гарын үсэг зурсан, эсхүл хуульд нийцсэн цахим хэлбэрээр баталгаажуулсан өдрөөс хүчин төгөлдөр болж, санхүүжилт олгох, тайлагнах, төгссөний дараа ажиллах, зээл эргэн төлөх болон гэрээгээр хүлээсэн бусад үүргийг талууд бүрэн биелүүлж, энэ журмын 6.21-д заасан баримтаар баталгаажуулах хүртэл хүчинтэй байна.

6.4. Тухайн хичээлийн жилийн санхүүжилтийн төрөл, зориулалт, хэмжээ, хугацаа, олголтын хуваарь болон зардлын төрлийг гэрээний хавсралтаар баталгаажуулна. Санхүүжилтийг дараах журмаар олгоно:

6.4.1. санхүүжилтийг гэрээнд заасан зориулалт, хэмжээ, дотоодын сургалтын байгууллагад суралцагчид хөтөлбөрийн суралцах хугацаагаар, гадаадын сургалтын байгууллагад суралцагчид боловсролын асуудал эрхэлсэн Сайдын тушаалд заасан хугацаа болон батлагдсан дээд хязгаарт багтаан олгох;

6.4.2. Санхүүжилтийг зардлын зориулалтаас хамааран дараах байдлаар шилжүүлнэ:

6.4.2.1. сургалтын төлбөрийг сургалтын байгууллагын албан ёсны дансанд;

6.4.2.2. дотуур байрны зардлыг нэхэмжлэл, дотуур байранд байрлах эрхийн баталгаа болон төлбөрийн мэдээлэлд үндэслэн дотуур байрны үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагын дансанд;

6.4.2.3. дотуур байрны үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллага Санд нэхэмжлэл гаргах, Сантай шууд төлбөр тооцоо хийх боломжгүй бөгөөд суралцагч төлбөрийг өөрийн нэр, оюутны дугаар, эсхүл сургалтын байгууллагын албан ёсны цахим төлбөрийн системээр төлсөн бол төлбөрийн баримт, дансны хуулга болон үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллагын баталгаажуулсан мэдээлэлд үндэслэн төлсөн бодит зардлыг батлагдсан хэмжээнд багтаан суралцагчийн нэр дээрх дансанд нөхөн олгох;

6.4.2.4. сургалтын байгууллага дотуур байргүй, эсхүл суралцагчийг дотуур байраар хангах боломжгүй бөгөөд энэ журмын дагуу түрээсийн байрны зардал авах эрхтэй бол түрээсийн гэрээ болон төлбөрийн мэдээлэлд үндэслэн түрээсийн байрны зардлыг батлагдсан хэмжээнд багтаан түрээслүүлэгч иргэн, эсхүл хуулийн этгээдийн нэр дээрх дансанд;

6.4.2.5. түрээслүүлэгч нь иргэн бол тухайн байрны өмчлөгч мөн болохыг үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрхийн гэрчилгээ, эрх бүхий байгууллагын лавлагаа, эсхүл тухайн улсын хууль тогтоомжийн дагуу түүнтэй адилтгах баримт бичгээр нотолсон байх. Түрээсийн гэрээнд заасан түрээслүүлэгчийн нэр, өмчлөх эрхийн баримтад заасан өмчлөгчийн нэр болон төлбөр хүлээн авах дансны нэр хоорондоо тохирсон байх;

6.4.2.6. хүнсний зардлыг суралцагчийн нэр дээрх дансанд.

6.4.3. гадаадын сургалтын байгууллагад шинээр элсэгчийн эхний улирлын санхүүжилтийг элсэлт, идэвхтэй бүртгэл, сургалтын төлөвлөгөө, төлбөрийн нэхэмжлэлд үндэслэн, дараагийн улирлын санхүүжилтийг энэ журмын 4.1, 6.4.7 болон гэрээний үүргийн биелэлтэд үндэслэн олгоно. Магистр, докторын судалгааны хөтөлбөрт голч дүн гардаггүй бол судалгааны явцын тайлан, удирдагчийн тодорхойлолт, сургалтаа хэвийн үргэлжлүүлэх эрхийн баталгаанд үндэслэн санхүүжилтийг үргэлжлүүлэх;

6.4.4. амжилтгүй үнэлэгдсэн хичээлийг дахин судлах зардлыг суралцагч өөрөө хариуцах;

6.4.5. бусад эх үүсвэрээс тухайн зардлыг хэсэгчлэн санхүүжүүлсэн бол зөвхөн санхүүжүүлээгүй үлдэгдэл дүнг гэрээний дээд хязгаарт багтаан олгох;

6.4.6. санхүүжилтийг сургалтын байгууллагын албан ёсны нэхэмжлэл, төлбөрийн баримт, дансны мэдээлэл болон шаардлагатай бусад нотлох баримтад үндэслэн шилжүүлнэ. Сан нэмэлт мэдээлэл шаардлагатай бол хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш ажлын 5 өдрийн дотор мэдэгдэх бөгөөд суралцагч, сургалтын байгууллага мэдэгдэл хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор мэдээллийг ирүүлнэ;

6.4.7. Энэ журамд өөрөөр заагаагүй бол сургалтын төлбөрийн тэтгэлгийн хэмжээг сурлагын амжилтад үндэслэн дараах байдлаар тогтооно:

6.4.7.1. дэд бакалавр, бакалаврын үндсэн хөтөлбөрт шинээр элсэгчийн тухайн хөтөлбөрт элсэхэд тооцох элсэлтийн шалгалтын оноо 620-649 бол сургалтын

төлбөрийн 70 хувийн тэтгэлэг, 650, түүнээс дээш оноотой бол сургалтын төлбөрийн 100 хувийн тэтгэлэг, үргэлжлүүлэн суралцагчийн өмнөх улирлын голч дүн 4.0 онооны системд 3.0-3.3 оноотой бол сургалтын төлбөрийн 70 хувийн тэтгэлэг, 3.31, түүнээс дээш оноотой бол сургалтын төлбөрийн 100 хувийн тэтгэлэг олгоно.

6.4.7.2. Магистр, докторын үндсэн хөтөлбөрт шинээр элсэгчийн өмнөх боловсролын зэргийн дипломын голч дүн, үргэлжлүүлэн суралцагчийн өмнөх улирлын голч дүн 4.0 онооны системд 3.2-оос 3.3-аас доош бол сургалтын төлбөрийн 70 хувь, 3.3 болон түүнээс дээш бол сургалтын төлбөрийн 100 хувийн тэтгэлэг олгоно. Өөр үнэлгээний системийн дүнг түүнтэй дүйцүүлэн тооцно.

6.4.8. буцалтгүй тусламжийн санхүүжилтийг энэ журмын 3.1.5, 3.8.3, 4.1.3, 4.7.2-т заасан хамаарах нөхцөлөөр олгоно.

6.5. Гадаадын сургалтын байгууллагын академик хуанли, хичээлийн улирлын бүтэц, төлбөрийн хуваарь Монгол Улсын хичээлийн жилээс ялгаатай бол санхүүжилтийн хугацаа, давтамж, хуваарийг сургалтын байгууллагын албан ёсны баримт бичиг, суралцагчийн сургалтын бодит хугацаа, батлагдсан төсөв болон гэрээнд заасан дээд хэмжээнд үндэслэн гэрээний хавсралтаар тогтооно. Зуны улирлын сургалт нь үндсэн хөтөлбөрийн бүрэлдэхүүн бөгөөд суралцагч тухайн улиралд хичээл судалж байгааг сургалтын байгууллага албан ёсоор баталгаажуулсан бол сургалтын төлбөр болон тухайн санхүүжилтийн төрөлд хамаарах дотуур байрны зардлыг санхүүжүүлж болно. Сурлагын дүн төлбөр төлөх хугацаанаас хойш гардаг бол сургалтын байгууллагын идэвхтэй бүртгэл, үргэлжлүүлэн суралцах эрхийн тодорхойлолтод үндэслэн санхүүжилтийг шилжүүлж, суралцагч дүн нийтлэгдсэнээс хойш ажлын 10 өдрийн дотор санд хүргүүлнэ. Сургалтын байгууллага суралцагчийг дараагийн улиралд дэвшин суралцах эрхтэйг албан ёсоор баталгаажуулсан бол өмнөх улирлын хичээл тус бүрийн эцсийн дүн гараагүй нь тухайн улирлын санхүүжилтийг саатуулах үндэслэл болохгүй. Сан өмнөх улирлын эцсийн дүнг хүлээн авч хянахад санхүүжүүлсэн хичээлээс “F”, “W” болон тухайн сургалтын байгууллагын үнэлгээний системээр хичээлийг амжилттай судалж дуусгаагүйг илэрхийлэх бусад үнэлгээ, тэмдэглэгээ авсан бол тухайн хичээлд ногдох төлбөртэй тэнцэх дүнг хяналт хийснээс хойших ээлжит улирлын сургалтын төлбөрийн санхүүжилтээс суутгана.

6.6. Гадаадын сургалтын байгууллагад суралцахад зориулан олгох санхүүжилтийн гадаад валютын гүйлгээнд дараах зохицуулалтыг баримтална:

6.6.1. Сан гадаад валютын төлбөр тооцоог төрийн сангийн үйл ажиллагааны журам болон холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн гүйцэтгэнэ. Хууль тогтоомжид заасан журмаар сонгосон, гадаад төлбөр тооцоо эрхлэх зөвшөөрөл бүхий арилжааны банкаар дамжуулан санхүүжилт шилжүүлэх бол гэрээнд гүйлгээний валют, валют худалдан авах ханш, түүний эх сурвалж, огноо, шилжүүлэх хугацаа, илгээгч, зуучлагч болон хүлээн авагч банкны шимтгэл, төлбөрийг хүлээн авагчид бүрэн хүргэх нөхцөл, талуудын хариуцлагыг тусгана;

6.6.2. Сан төлбөр шилжүүлэхийн өмнө нэхэмжлэлийн валют, хүлээн авагчийн дансны валют болон төлбөрийн мэдээллийг тулган баталгаажуулж, төлбөрийг тухайн дансанд хүлээн авах валютаар шилжүүлнэ. Нэхэмжлэлийн болон дансны валют зөрүүтэй бол хүлээн авагчаас төлбөрийн валют, дүнг бичгээр баталгаажуулж, давхар хөрвүүлэг, нэмэлт зардал үүсэхээс сэргийлнэ;

6.6.3. баталгаажсан санхүүжилтийг хүлээн авагчид бүрэн хүргэхэд шаардагдах, баримтаар нотлогдсон валютын хөрвүүлэг, гүйлгээний зардал болон илгээгч, зуучлагч, хүлээн авагч банкны шимтгэлийг энэ журмын 6.6.7-д зааснаас бусад тохиолдолд Сан батлагдсан төсөв, эх үүсвэрийн хүрээнд хариуцна. Эдгээр зардлыг суралцагчийн санхүүжилтээс суутгахгүй, санхүүжилтийн дээд хэмжээнд болон зээлдэгчийн үндсэн үүрэгт оруулан тооцохгүй. Валют худалдан авсан бодит ханш болон энэ журмын 6.6.4-т заасан ханшийн зөрүү, гүйлгээний зардлыг Сан нягтлан бодох бүртгэлийн холбогдох стандартын дагуу тусад нь бүртгэнэ;

6.6.4. гадаад валютаар шилжүүлсэн зээлийн санхүүжилтийн хувьд зээлдэгчийн эргэн төлөх үндсэн үүргийг тухайн олголтоор зөвшөөрөгдсөн зардлыг санхүүжүүлэхэд зориулсан гадаад валютын дүнг санхүүжилт шилжүүлсэн өдрийн Монголбанкны албан ханшаар төгрөгт хөрвүүлэн тогтооно. Санхүүжилтийг хэсэгчлэн олгосон бол олголт тус бүрийн төгрөгийн дүнг тусад нь бүртгэнэ. Энэ журмын 6.6.3-т заасан зардал болон 6.6.6-д заасан нөхөн шилжүүлгийг үндсэн үүрэгт нэмж тооцохгүй;

6.6.5. Сан шилжүүлэг хийснээс хойш ажлын 5 өдрийн дотор суралцагчид санхүүжилтийн зориулалт, валют, дүн, шилжүүлсэн огноо, валют худалдан авсан ханш, банкны шимтгэл, зээлийн санхүүжилт бол үндсэн үүргийг тогтоосон Монголбанкны албан ханш болон төгрөгийн дүнг бичгээр, эсхүл цахимаар мэдэгдэнэ. Хүлээн авагчид бодитоор орсон дүнгийн мэдээллийг хүлээн авмагц шилжүүлгийн мэдээлэлтэй тулгаж, зөрүү гарсан бол шалтгаан, шийдвэрлэлтийг суралцагчид мэдээлнэ;

6.6.6. энэ журмын 6.6.3-т заасан валютын хөрвүүлэг, банкны шимтгэл, эсхүл Сан болон банкны гүйлгээний алдаанаас баталгаажсан төлбөр хүлээн авагчид дутуу орсон нь баримтаар тогтоогдсон бол Сан ажлын 10 өдрийн дотор дутсан дүнг нөхөн шилжүүлнэ. Нөхөн шилжүүлэг, түүнтэй холбоотой зардлыг суралцагчийн санхүүжилтийн дээд хэмжээнд болон зээлийн үндсэн үүрэгт нэмж тооцохгүй. Банкны буруугаас үүссэн зардлыг холбогдох гэрээний дагуу буцаан гаргуулах арга хэмжээ авна;

6.6.7. суралцагч гэрээгээр баталгаажсан санхүүжилтийн дээд хэмжээнээс давсан төлбөр, Сангийн зөвшөөрөлгүй зардал, өөрийн буруутай үйлдэл, эс үйлдэхүйгээс үүссэн нь баримтаар тогтоогдсон алданги, нэмэгдэл төлбөрийг хариуцна. Сан суралцагчид зардал хариуцуулах үндэслэл, тооцоо, нотлох баримтыг танилцуулна. Энэ заалтыг үндэслэн 6.6.3, 6.6.6-д заасан Сангийн хариуцах зардлыг суралцагчид хариуцуулахгүй;

6.6.8. санхүүжилтийн зарцуулагдаагүй үлдэгдэл, илүү шилжүүлсэн дүнг баримтаар тулган баталгаажуулж, дараагийн санхүүжилтийн тооцоонд тусгах, эсхүл Санд буцаан төвлөрүүлнэ. Зээлдэгчийн үндсэн үүрэгт бүртгэсэн санхүүжилтээс хасах дүнг тухайн олголтын үндсэн үүргийг тогтоосон ханшаар төгрөгт хөрвүүлж, зээлийн үндсэн төлбөрийн үлдэгдэлд тохируулга хийнэ. Үүссэн ханшийн зөрүү, буцаалтын зардлыг Сангийн бүртгэлд тусгаж, зээлийн дүн, үлдэгдэлд хийсэн өөрчлөлтийг суралцагчид мэдэгдэнэ.

6.7. Гадаадын сургалтын байгууллагад суралцагч сурлагын дүн, сургалтын төлөв, идэвхтэй бүртгэл, үргэлжлүүлэн суралцах эрх болон гэрээнд заасан бусад мэдээллийг хичээлийн улирал бүр цахимаар хүргүүлнэ. Суралцах нөхцөл, холбоо барих мэдээлэл, бусад эх үүсвэрийн санхүүжилт, барьцаа, батлан даалт, даатгал болон гэрээний үүрэгт нөлөөлөх нөхцөл өөрчлөгдсөн бол өөрчлөлт үүссэнээс хойш ажлын 10 өдрийн дотор санд мэдэгдэнэ. Сангаас бичгээр шаардсан бусад мэдээллийг шаардлага хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор хүргүүлнэ.

6.8. Сан гэрээний үүргийн биелэлтийг дараагийн санхүүжилтийг олгохын өмнө, хичээлийн жилд нэгээс доошгүй удаа, суралцагч төгсөхөд, мөн ажиллах болон зээл эргэн төлөх үүргийн хугацаанд дараах чиглэлээр хянана:

6.8.1. санхүүжилтийг зориулалтын дагуу ашигласан, давхар санхүүжилт аваагүй эсэх;

- 6.8.2.** сурлагын дүн, сургалтын ахиц, идэвхтэй бүртгэл, сургалтын төлөв, үргэлжлүүлэн суралцах эрхийн шаардлага хангасан эсэх;
- 6.8.3.** мэдээлэх, тайлагнах болон баримт бичиг ирүүлэх үүргийг хугацаанд нь биелүүлсэн эсэх;
- 6.8.4.** гадаадын сургалтын байгууллагад суралцагчийн зээлд барьцаа, батлан даалт, даатгал шаардсан бол тэдгээрийн үнэлгээ, хүчинтэй хугацаа, хамгаалалт болон зээлийн үлдэгдэлтэй харьцах шаардлага хангасан эсэх;
- 6.8.5.** сургалтын байгууллага, улс, боловсролын зэрэг, хөтөлбөр, мэргэжлийн чиглэлийн өөрчлөлтийг урьдчилан зөвшөөрүүлсэн эсэх;
- 6.8.6.** төгссөний дараа ажиллах, зээл эргэн төлөх болон гэрээгээр хүлээсэн бусад үүргийг биелүүлж байгаа эсэх.
- 6.8.7.** Сан хяналтын үр дүн, нотлох баримт, үлдсэн үүрэг, авсан арга хэмжээг тухай бүр баримтжуулна. Энэ журмын 6.8.1-6.8.6-д заасан шаардлагыг хангасан тохиолдолд дараагийн санхүүжилтийн хавсралтыг шинэчилнэ.
- 6.9.** Гэрээний үүргийн зөрчил, эсхүл зөрчил үүсэх эрсдэлийг дараах журмаар шийдвэрлэнэ:
- 6.9.1.** сан зөрчлийн үндэслэл, нотлох баримт, арилгах арга хэмжээ, хугацааг тусгасан урьдчилсан мэдэгдлийг гэрээний холбогдох талд ажлын 5 өдрийн дотор хүргүүлэх;
- 6.9.2.** мэдэгдэл хүлээн авсан тал ажлын 10 өдрийн дотор тайлбар, нотлох баримт гаргаж, арилгах боломжтой зөрчлийг Сангаас тогтоосон 30 хүртэл хоногийн хугацаанд арилгах. Хуурамч баримт бичиг, зориулалтын бус зарцуулалт болон арилгах боломжгүй зөрчилд нэмэлт хугацаа олгохгүй;
- 6.9.3.** төсөв, сангийн хөрөнгөд хохирол учрах эрсдэлтэй бол шалгалтын хугацаанд дараагийн санхүүжилтийг түр зогсоох; зөрчлийг арилгасан бол санхүүжилтийг сэргээх, арилгаагүй, эсхүл давтан гаргасан бол зохих арга хэмжээ авах;
- 6.9.4.** арга хэмжээ авахдаа зөрчил, түүний шалтгаан, нотлох баримт, талуудын буруутай эсэх, бодитоор олгосон санхүүжилт, биелүүлсэн үүрэг, хугацааг дарааллаар үнэлэх;
- 6.9.5.** суралцагчаас үл хамаарах, нотлогдсон нөхцөлийг гэрээг түүний буруугаар цуцлах, тэтгэлэг, буцалтгүй тусламжийг буцаан төлүүлэх үндэслэл болгохгүй. Санхүүжилтийг хууль ёсоор үргэлжлүүлэх боломжгүй бол гэрээг өөрчлөх, түдгэлзүүлэх, эсхүл суралцагчийн буруугүйгээр дуусгавар болгох. Энэ нь зээлийн үндсэн төлбөрийн үүргээс чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.
- 6.10.** Гадаадад суралцагчийн гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад дараах журмыг баримтална:
- 6.10.1.** суралцагч сургалтын байгууллага, улс, боловсролын зэрэг, хөтөлбөр, мэргэжлийн чиглэл, суралцах хэлбэрийг өөрчлөх бол өөрчлөлт хийхээс өмнө Сангийн зөвшөөрөл авна;
- 6.10.2.** Сан энэ журмын 6.10.1-д заасан хүсэлтийг хөтөлбөрийн агуулга, суралцахуйн үр дүн, нийт болон шилжүүлэн тооцох багц цаг, суралцах хугацаа, санхүүжилтийн хэмжээ, сонгон шалгаруулалтын шалгуурыг үргэлжлүүлэн хангаж байгаа эсэхэд үндэслэн бүрэн баримт хүлээн авснаас хойш ажлын 15 өдрийн дотор шийдвэрлэнэ. Нийт судлах багц цаг, суралцах болон санхүүжилтийн хугацаа нэмэгдэхгүй, өмнө судалсан багц цагийг шилжүүлэн тооцох боломжтой бол өөрчлөлтийг зөвшөөрч болно;
- 6.10.3.** эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр хөтөлбөр, мэргэжлийн чиглэлийн нэр, индекс, код өөрчлөгдсөн боловч боловсролын зэрэг, үндсэн агуулга, суралцахуйн үр дүн өөрчлөгдөөгүй бол гэрээ цуцлах үндэслэл болохгүй бөгөөд өөрчлөлтийг нотлох баримтад үндэслэн гэрээнд бүртгэнэ;
- 6.10.4.** энэ журмын нэмэлт, өөрчлөлт хүчин төгөлдөр гэрээний санхүүжилт, тайлагнах, ажиллах, зээл эргэн төлөх, барьцаа, батлан даалт, даатгалын болон бусад нөхцөлд нөлөөлөх бол Сан ажлын 30 өдрийн дотор нөлөөллийг үнэлж, гэрээнд оруулах нэмэлт өөрчлөлтийг тодорхойлно. Өөрчлөлтийн үндэслэл, агуулга, эрх зүйн үр дагаврыг

талуудад бичгээр, эсхүл цахимаар мэдэгдэж, харилцан тохиролцсоноор нэмэлт гэрээ байгуулна. Гэрээний загвар, хүчин төгөлдөр гэрээг хугацаанд нь шинэчлээгүй нь суралцагчийн санхүүжилтийг зогсоох, гэрээг цуцлах, алданги, хариуцлага тооцох үндэслэл болохгүй.

6.11. Гадаадад суралцагчийн гэрээний хүчинтэй хугацааг энэ журмын 6.3-т зааснаар тогтоох бөгөөд гэрээг бүхэлд нь сунгахын оронд дараах үүргийн хугацааг үндэслэл бүхий шийдвэр, нэмэлт гэрээгээр сунгаж болно:

6.11.1. сургалтын байгууллагын албан ёсны шийдвэрээр суралцах хугацаа өөрчлөгдсөн, эсхүл хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар сургалтын хугацаа сунгах шаардлагатай болсон бол суралцах болон санхүүжүүлэх хугацааг. Нэмэлт санхүүжилт шаардах бол санхүүжилтийн шалгуур, дээд хэмжээ, батлагдсан төсөв, эх үүсвэрт үндэслэн шийдвэрлэнэ;

6.11.2. гэрээг түдгэлзүүлсэн хугацаагаар суралцах хугацааг. Түдгэлзсэн хугацаанд санхүүжилт олгохгүй бөгөөд санхүүжилтийн нийт хэмжээ нэмэгдэхгүй;

6.11.3. энэ журмын 6.12.1-д заасан хүндэтгэн үзэх шалтгаан эрх бүхий байгууллагын баримтаар нотлогдсон бол орон нутагт ажиллаж байгаа төрийн албан хаагчийн зээл эргэн төлөх хугацааг 2 хүртэл жилээр, гадаадын сургалтын байгууллагад зээлээр суралцсан төгсөгчийн зээл эргэн төлөх хугацааг 5 хүртэл жилээр нэг удаа. Сунгасан тохиолдолд эргэн төлөлтийн хуваарийг шинэчилнэ;

6.11.4. зээлдэгч өвчин, осол, эмчилгээ, хөдөлмөрийн чадвар түр алдалтын улмаас зээлийг хуваарийн дагуу төлөх боломжгүй болсныг эрх бүхий байгууллагын баримтаар нотолсон бол эргэн төлөлтийг 2 жил хүртэл хугацаагаар хойшлуулж, хуваарийг шинэчилж болно.

6.12. Дараах тохиолдолд санхүүжилтийн олголтыг зогсоож, гэрээг түдгэлзүүлнэ:

6.12.1. жирэмсэн, өвчин, гамшиг, сургалтын байгууллагын үйл ажиллагааны тасалдал, эсхүл хүндэтгэн үзэх бусад шалтгаанаар суралцах боломжгүй болж, сургалтын байгууллагаас албан ёсоор чөлөө олгосон бол тухайн чөлөөний хугацаагаар гэрээг түдгэлзүүлнэ;

6.12.2. гадаадад суралцагч Сангийн урьдчилсан зөвшөөрөлтэйгөөр сургалтын байгууллага, улс, боловсролын зэрэг, хөтөлбөр, мэргэжлийн чиглэлээ өөрчлөх хүсэлт гаргасан бол Сан шийдвэр гаргаж, гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хүртэл;

6.12.3. гэрээний үндсэн үүргийг түр биелүүлэх боломжгүй бол нэг жилээс илүүгүй хугацаагаар гэрээг түдгэлзүүлнэ. Түдгэлзүүлэх хугацаа хэтэрсэн бол журмын 6.9-д зааснаар үнэлж, суралцагч буруугүй бөгөөд гэрээг үргэлжлүүлэх боломжгүй бол 6.14.4-т, буруутай бол 6.15, 6.16-д заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

6.12.4. Суралцагч түдгэлзүүлэх нөхцөл үүссэнээс хойш ажлын 10 өдрийн дотор нотлох баримтын хамт хүсэлт гаргана. Сан бүрэн баримт хүлээн авснаас хойш ажлын 15 өдрийн дотор үндэслэл бүхий шийдвэр гаргаж, гэрээний талуудад мэдэгдэнэ.

6.13. Гэрээг түдгэлзүүлсэн хугацаанд санхүүжилт олгохгүй бөгөөд түдгэлзүүлсэн нь зээл эргэн төлөх, барьцаа, батлан даалт, даатгал болон бусад үүргийг түдгэлзүүлэх үндэслэл болохгүй. Суралцагч түдгэлзүүлсэн хугацаа дууссанаас хойш 30 хоногийн дотор сургалтаа үргэлжлүүлэх хүсэлт, сургалтын байгууллагын албан ёсны шийдвэрийг санд ирүүлнэ. Сан бүрэн баримт хүлээн авснаас хойш ажлын 15 өдрийн дотор гэрээг сэргээх, нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, эсхүл цуцлах тухай шийдвэр гаргаж, мэдэгдэнэ. Суралцагч хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр хүсэлт гаргаагүй бол энэ нь гэрээг цуцлах үндэслэл болно.

6.14. Дараах үндэслэлээр гэрээг дуусгавар болгоно:

6.14.1. гэрээний талууд харилцан тохиролцсон бөгөөд суралцагчийн үндсэн үүргийг бүрэн биелүүлсэн, эсхүл мөнгөн төлбөрт шилжүүлэн бүрэн төлсөн бол;

6.14.2. талууд санхүүгийн болон бусад тооцоог бүрэн нийлж, үлдэгдэл үүргийг шийдвэрлэн харилцан тохиролцож, акт үйлдсэн;

6.14.3. суралцагч нас барсан, шүүхийн хүчин төгөлдөр шийдвэрээр иргэний эрх зүйн чадамжгүйд тооцогдсон, эсхүл эрх бүхий байгууллагаас хөдөлмөрийн чадвараа бүрэн алдсаныг хугацаагүй тогтоосон. Энэ тохиолдолд зээлийн үлдэгдэл болон бусад үүргийг даатгал, барьцаа, батлан даалт, өв залгамжлал, холбогдох гэрээ, хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэсэн;

6.14.4. суралцагчаас үл хамаарах, нотлогдсон визийн шийдвэр, төрийн болон сургалтын байгууллагын шийдвэр, үйл ажиллагаа, сургалтын байгууллагын үйл ажиллагаа зогссон, хөтөлбөр татан буугдсан, давагдашгүй хүчний шинжтэй нөхцөлийн улмаас гэрээг хууль ёсоор үргэлжлүүлэх боломжгүй болсон бол гэрээг суралцагчийн буруугүйгээр дуусгавар болгож, энэ журмын 6.9.5-д зааснаар шийдвэрлэх;

6.14.5. барьцааны зүйлийг хуульд заасан журмаар худалдан борлуулж, гэрээний үүргийн гүйцэтгэл бүрэн хангагдсан.

6.14.6. гэрээг дуусгавар болгох шийдвэрийг Сангийн Ажлын албаны дарга гаргаж, гэрээний талуудад мэдэгдэнэ.

6.15. Дараах нөхцөл нь гэрээг хугацаанаас өмнө цуцлах үндэслэл болно:

6.15.1. суралцагч сангийн урьдчилсан зөвшөөрөлгүйгээр сургалтын байгууллага, улс, боловсролын зэрэг, хөтөлбөр, мэргэжлийн чиглэл, суралцах хэлбэрээ өөрчилсөн;

6.15.2. суралцагч сургалтын байгууллагаас хасагдсан, хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр сургуулиа орхисон, сангийн зөвшөөрөлгүйгээр чөлөө авсан, чөлөөний хугацааг сунгасан, эсхүл зөвшөөрсөн чөлөө дууссаны дараа сургалтаа үргэлжлүүлээгүй;

6.15.3. Төгсөгч хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр гэрээнд заасан хугацаанд ажилд ороогүй, ажиллах үүргээс татгалзсан, эсхүл уг үүргээ бүрэн биелүүлээгүй;

6.15.4. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тэтгэлгээр суралцсан төгсөгч энэ журмын 4.2.20-д заасан шаардлага хангасан ажлын байрнаас хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр татгалзсан. Тохирох ажлын байр санал болгоогүй, эсхүл төгсөгч төрийн албаны сонгон шалгаруулалтад тэнцээгүйг гэрээний үүргийн зөрчилд тооцохгүй;

6.15.5. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тэтгэлгийн бэлтгэл хөтөлбөрт суралцагч бэлтгэл хөтөлбөрийг төгсөөд хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр гадаад улсад суралцахаас татгалзсан, эсхүл татгалзсан тухайгаа мэдэгдээгүй;

6.15.6. суралцагч хуурамч баримт бичиг бүрдүүлсэн, худал мэдээлэл өгсөн нь тогтоогдсон;

6.15.7. суралцагч санхүүжилт авах, зарцуулах, тайлагнахтай холбоотой гэмт хэрэг үйлдсэн, эсхүл шүүхээс оногдуулсан ял, албадлагын арга хэмжээний улмаас сургалтаа гэрээнд заасан хугацаанд үргэлжлүүлэх боломжгүй болсон нь шүүхийн хүчин төгөлдөр шийдвэрээр тогтоогдсон;

6.15.8. санхүүжилтийг зориулалтын бусаар зарцуулсан, давхар санхүүжилт авсан, илүү олгосон санхүүжилтийг буцаан төлөөгүй;

6.15.9. гэрээний үндсэн үүргийг энэ журмын 6.9-д заасан хугацаанд биелүүлээгүй, зөрчлийг арилгаагүй, эсхүл ижил зөрчлийг давтан гаргасан;

6.15.10. сургалтын байгууллага гурван талт гэрээгээр хүлээсэн үүргээ зөрчсөн, сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх эрх, магадлан итгэмжлэл нь хүчингүй болсон, эсхүл санхүүжилтийг зориулалтын бусаар ашигласан. Суралцагч буруугүй бол түүний эрхийг хамгаалах зорилгоор сургалтыг өөр байгууллага, хөтөлбөрт үргэлжлүүлэх боломжийг харгалзах бөгөөд сургалтын байгууллагын буруугаас үүссэн буцаан төлөх үүргийг суралцагчид хариуцуулахгүй;

6.15.11. суралцагч тэтгэлэг болон ажиллах үүргээс өөрийн хүсэлтээр татгалзаж, олгосон санхүүжилтийг буцаан төлөх тухай бичгээр хүсэлт гаргасан;

6.15.12. Сан гэрээг цуцлахын өмнө энэ журмын 6.9-д заасан мэдэгдэх, тайлбар болон нотлох баримт авах, үнэлэх ажиллагааг явуулж, урьдчилсан мэдэгдэлд цуцлах үндэслэл, болзошгүй үр дагавар, санхүүгийн урьдчилсан тооцоог тусгана. Тайлбар гаргах хугацаа дууссанаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор Сангийн Ажлын албаны дарга шийдвэр гаргана. Шийдвэрт гэрээ цуцлах үндэслэл, огноо, бодитоор олгосон санхүүжилт, биелүүлсэн үүрэг, хугацаа, буцаан төлүүлэх дүн, төлөх хуваарь, гомдол гаргах байгууллага, хугацааг тусгаж, шийдвэр болон эцсийн тооцоог ажлын 10 өдрийн дотор гэрээний талуудад хүргүүлнэ.

6.16. Гэрээг дуусгавар болгох, эсхүл цуцлахад дараах тооцоо, үр дагаврыг хэрэгжүүлнэ:

6.16.1. талууд гэрээ дүгнэсэн баримт үйлдэж, олгосон санхүүжилт, зарцуулалт, буцаан төлөх болон суутгах дүн, зээлийн үлдэгдэл, төлөх хугацаа, хуваарь, барьцаа, батлан даалт, даатгал, ажиллах үүргийн биелэлт болон бусад тооцоог тусгах;

6.16.2. тэтгэлэг, буцалтгүй тусламжийн гэрээг суралцагчийн буруутай үйлдэл, эс үйлдэхүйн улмаас цуцалсан бол буцаан төлүүлэх санхүүжилтийн хэмжээг гэрээ дүгнэсэн баримтаар тогтооно. Буцаан төлөх үүрэг нь хуульд заасан хугацаанд гомдол гаргаагүй, эсхүл гаргасан гомдлыг эцэслэн шийдвэрлэснээр хүчин төгөлдөр болох бөгөөд суралцагч уг дүнг дараагийн сараас эхлэн 12 хүртэлх сарын хугацаанд сар бүр тэнцүү хэмжээгээр төлнө. Хуульд зээлийн мэдээллийн санд нийлүүлэхээр заасан төлбөрийн үүргийн мэдээллийг холбогдох хууль, гэрээний дагуу нийлүүлнэ;

6.16.3. буцаан төлөх хуваарийг хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр зөрчсөн бол хугацаа хэтэрсэн төлбөрийн дүнгийн 0.1 хувиар хоног тутам алданги тооцно. Алдангийн нийт хэмжээ хугацаа хэтэрсэн төлбөрийн дүнгийн 3 хувиас хэтрэхгүй;

6.16.4. суралцагчийн буруутай үйлдэл, баримт бичгийн зөрчил, визийн шаардлагыг хугацаанд нь хангаагүй, эсхүл сангийн зөвшөөрөлгүй гаргасан зардлыг Сан хариуцахгүй;

6.16.5. гэрээ дуусгавар болсон, эсхүл цуцлагдсан нь түүнээс өмнө үүссэн буцаан төлөх, зээл төлөх, хохирол барагдуулах болон гэрээ дүгнэсэн баримтаар тогтоосон бусад үүргийг дуусгавар болгох үндэслэл болохгүй.

6.17. Зээлийн гэрээнд барьцаа, батлан даалт, даатгал шаардсан бол дараах зохицуулалтыг баримтална:

6.17.1. барьцаа, батлан даалтыг холбогдох этгээдтэй тусдаа гэрээгээр баталгаажуулж, хуульд заасан бол улсын бүртгэлд бүртгүүлэх;

6.17.2. барьцааны зүйлийг эрх бүхий хуулийн этгээдээр үнэлүүлэх бөгөөд үнэлгээ нь зээлийн үлдэгдэл болон тухайн санхүүжилтийн хугацаанд олгохоор шийдвэрлэсэн зээлийн нийлбэрээс багагүй байх;

6.17.3. Сан зээлийн санхүүжилт нэмэгдэх бүрд, гэхдээ хичээлийн жилд нэгээс доошгүй удаа барьцааны үнэлгээ, хүчинтэй хугацаа, хамгаалалт болон зээлийн үлдэгдэлтэй харьцах харьцааг хянаж, шаардлагатай бол барьцааг нэмэгдүүлэх, солих, эсхүл дахин үнэлүүлэхийг шаардах;

6.17.4. барьцааны зүйлийн шинж, зээлийн хэмжээ, хугацаа, эрсдэлийн үнэлгээнд үндэслэн зээлдэгчийг амь нас, эрүүл мэнд, хөдөлмөрийн чадвар алдалт, зээл болон барьцаа хөрөнгийн даатгалд хамруулж болно. Даатгалын төрөл, хамрах хүрээ, үнэлгээ, хугацаа, зардал хариуцах этгээд, нөхөн төлбөр хүлээн авагчийг гэрээнд тусгах;

6.17.5. даатгалын нөхөн төлбөр зээлийн үүргийг бүрэн хангаагүй бол үлдсэн үүргийг зээлдэгч болон гэрээгээр үүрэг хүлээсэн бусад этгээд хууль, гэрээнд заасан хүрээнд хариуцах.

6.18. Зээлийн эргэн төлөлтөд дараах зохицуулалтыг баримтална:

6.18.1. Сан суралцагчийн төгсөлтийн албан ёсны мэдээлэл, бодитоор олгосон санхүүжилт, гэрээний нөхцөлд үндэслэн эргэн төлөлтийн хуваарийг үүсгэж, зээлдэгч, эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчид мэдэгдэх;

6.18.2. дотоодын сургалтын байгууллагад суралцсан зээлдэгч зээлийг 5 хүртэлх жилийн дотор, гадаадын сургалтын байгууллагад суралцсан зээлдэгч 20 хүртэлх жилийн дотор төгссөнөөс хойш 6 сарын дараагаас эхлэн гэрээнд заасан хуваарийн дагуу сангийн дансанд төлөх;

6.18.3. гадаад сургалтын байгууллагад суралцахад зориулан гадаад валютаар шилжүүлсэн зээлийн үндсэн төлбөрийг энэ журмын 6.6.4-т заасны дагуу тогтоосон төгрөгийн дүнгээр, хүүгийн төлбөрийг 4.6.6 болон гэрээний нөхцөлийн дагуу төгрөгөөр эргэн төлүүлнэ. Зээлийн үндсэн дүн болон түүний үлдэгдлийг валютын ханшийн өөрчлөлтөөр дахин үнэлэхгүй. Энэ журмын 6.6.3, 6.6.6-д заасан Сангийн хариуцах зардлыг зээлдэгчийн үндсэн үүрэгт нэмж тооцохгүй;

6.18.4. Сан зээлийн хэмжээ, хугацаа, эргэн төлөлтийн хуваарь, төлөлт, үлдэгдэл, хугацаа хэтрэлт болон гэрээний өөрчлөлтийн мэдээллийг Зээлийн мэдээллийн тухай хууль, мэдээлэл өгөх, авах гэрээнд үндэслэн зээлийн мэдээллийн санд нийлүүлж, хуульд заасан хугацаанд тухай бүр шинэчилнэ. Энэ журмын 6.18.3-т хамаарах зээлийн үндсэн дүн, хүү, төлөлт болон үлдэгдлийн мэдээллийг төгрөгөөр, гэрээ болон зээлийн бүртгэлтэй нийцүүлэн нийлүүлнэ;

6.18.5. эргэн төлөх хугацааг сунгах, хойшлуулахад энэ журмын 6.11.3, 6.11.4-т заасан журмыг баримтлах.

6.19. Төгссөний дараа ажиллах үүргийн биелэлтийг дараах журмаар тооцож, баталгаажуулна:

6.19.1. Энэ журмын 4.2.24-т заасан суралцагчид төрийн болон орон нутгийн өмчит байгууллага, хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн хүрээний төсөл, хөтөлбөр, судалгаа, инновацын нэгжид ажилласан болон хууль ёсоор хөдөлмөр эрхэлсэн хугацааг гэрээний үүрэгт тооцно. Эрхэлсэн ажил нь гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол эзэмшсэн мэргэжил, боловсролын түвшин, мэдлэг, ур чадварт нийцсэн, эсхүл ойролцоо чиглэлтэй байх;

6.19.2. Ажилласан хугацааг хөдөлмөрийн гэрээ, ажилд томилсон шийдвэр, албан тушаалын тодорхойлолт, цалин хөлсний болон хувь хүний орлогын албан татварын мэдээлэл, нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөлт, ажлын цаг, гүйцэтгэлийн тайлан болон ажил олгогчийн баталгаажуулсан мэдээллийг харилцан тулгаж тогтооно. Нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн мэдээлэл дангаараа ажиллах үүргийг биелүүлснийг нотлохгүй.

6.19.3. ажиллаж байгаа байгууллага өөрчлөн байгуулагдсан, татан буугдсан, зохион байгуулалтын бүтэц өөрчлөгдсөн, эсхүл төгсөгчөөс үл хамаарах шалтгаанаар орон тоо хасагдаж өөр ажил, албан тушаалд шилжин ажилласан бол өмнө ажилласан хугацааг ажиллах үүргийн хугацаанд оруулан тооцох;

6.19.5. төгсөгч өөрийн хүнд өвчин, гамшиг, осол, заавал хаах цэргийн алба болон өөрөөс үл хамаарах бусад хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас ажиллах үүргээ түр биелүүлэх боломжгүй болсон бол нотлох баримтад үндэслэн тухайн хугацааг үүргийн зөрчилд тооцохгүй бөгөөд гэрээний хугацааг уг хугацаагаар сунгана.

6.19.6. Ажил олгогч төгсөгчийн эрхэлж байгаа ажил, ажлын байр, ажилласан хугацаа, цалин хөлс, ажлын цаг, гүйцэтгэлийн талаарх мэдээллийг жил бүрийн 02 дугаар сарын 15-ны дотор Санд ирүүлж, мэдээллийн үнэн зөвийг хариуцна. Хөдөлмөрийн харилцаа дуусгавар болсон, ажлын байр, албан тушаал, ажиллах байршил өөрчлөгдсөн бол ажлын 10 өдрийн дотор Санд мэдэгдэнэ.

6.20. Энэ журмын 3.2.5, 3.3.3, 3.4.10.1–3.4.10.3, 3.5.5, 4.2.24, 4.3.8, 4.3.9, 4.4.2.4-т заасан төгсөгчийн ажиллах үүргийн хугацаа, биелэлт болон буцаан төлөх дүнг дараах байдлаар тооцно:

6.20.1. Тэтгэлгээр суралцсан төгсөгчийн ажиллах үүргийн хугацааг тэтгэлгээр санхүүжүүлсэн багц цаг, эсхүл энэ журмын 6.20.8-д заасан дүйцэх багц цагт үндэслэн тооцож, 2 багц цаг тутамд нэг сарын ажиллах үүрэг ногдуулна.

6.20.2. Тэтгэлгээр санхүүжүүлсэн багц цагийг тухайн хичээлийн улиралд амжилттай судалсан багц цагийг олгосон тэтгэлгийн хувь хэмжээгээр үржүүлж тооцно. Зуун хувийн тэтгэлгийг 1.0, далан хувийн тэтгэлгийг 0.7, тавин хувийн тэтгэлгийг 0.5 коэффициентоор тооцно.

6.20.3. Тэтгэлэг олгоогүй, суралцагч өөрийн хөрөнгөөр төлсөн, өөр эх үүсвэрээс бүрэн санхүүжүүлсэн болон амжилтгүй үнэлэгдсэн хичээлийн багц цагийг тэтгэлгээр санхүүжүүлсэн багц цагт оруулан тооцохгүй.

6.20.4. Дотоодын сургалтын байгууллагад тэтгэлгээр суралцан төгсөгчийн орон нутагт бодитоор ажилласан нэг сарыг ажиллах үүргийн 1.5 сараар, нийслэлд ажилласан нэг сарыг нэг сараар тооцно. Гадаадын сургалтын байгууллагад тэтгэлгээр суралцан төгсөгчийн ажиллах үүргийн хугацааг тооцоход орон нутагт ажилласны 1.5 коэффициентыг хэрэглэхгүй.

6.20.5. Энэ журмын 3.3-т заасан орон нутгийн тэтгэлгээр суралцсан төгсөгчийн зөвхөн орон нутагт ажилласан хугацааг үүргийн биелэлтэд тооцож, 1.5 коэффициент хэрэглэнэ.

6.20.6. Ажиллах үүргийг хэсэгчлэн биелүүлсэн бол буцаан төлөх дүнг бодитоор олгосон тэтгэлгийн нийт дүнг ажиллах үүргийн биелүүлээгүй хугацааны нийт үүргийн хугацаанд эзлэх хувь хэмжээгээр үржүүлж тооцно.

Буцаан төлөх дүн = бодитоор олгосон тэтгэлгийн нийт дүн × биелүүлээгүй хугацаа / нийт ажиллах үүргийн хугацаа.

6.20.7. энэ журмын 4.2.24, 4.4.2.4-т заасан 5 жилийн болон 3.4.10.2-т заасан 3 жилийн ажиллах үүргийн хугацааг тэтгэлэг олгосон хугацаа, хувь хэмжээ, санхүүжилтийн хэмжээнд дүйцүүлэн бууруулахгүй. Ажиллах үүргийг хэсэгчлэн биелүүлсэн бол буцаан төлөх дүнг бодитоор олгосон тэтгэлгийн нийт дүн болон биелүүлээгүй хугацаанд үндэслэн энэ журмын 6.20.5-д заасан томъёогоор тооцно.

6.20.8. Багц цаг тооцдоггүй магистр, докторын судалгааны болон бусад хөтөлбөрөөр суралцсан төгсөгчийн хичээл, судалгааны ажлын ачааллыг сургалтын байгууллагаас албан ёсоор баталгаажуулсан дүйцэх багц цагаар тооцно. Баталгаажуулсан баримтад тухайн хичээл, судалгааны ажлын нэр, судалсан хугацаа, ачаалал, дүйцүүлэн тооцсон багц цаг болон амжилттай гүйцэтгэсэн эсэхийг тусгасан байна.

6.21. Гэрээний тал өөрийн хүлээсэн үүргийг бүрэн биелүүлсэн тухай нотлох баримтыг санд ирүүлнэ. Сан бүрэн баримт хүлээн авснаас хойш ажлын 30 өдрийн дотор санхүүжилт, тайлагнал, ажиллах үүрэг, зээлийн эргэн төлөлт, барьцаа, батлан даалт, даатгал болон бусад үүргийн биелэлтийг хянан дүгнэж, гэрээ дүгнэсэн баримт үйлдэнэ. Үүрэг бүрэн биелсэн бол барьцаа, батлан даалтыг чөлөөлөх, холбогдох баримт бичгийг буцаан олгох, зээлийн мэдээллийг шинэчлэх арга хэмжээг хуульд заасан хугацаанд авч, гэрээ дуусгавар болсныг талуудад мэдэгдэнэ. Гэрээний үүргийн биелэлт бүрэн хангагдаагүй бол үүргийн төрөл, хэмжээ, биелүүлэх хугацааг тодорхойлсон мэдэгдлийг хүргүүлнэ.

6.22. Хуульд өөрөөр заагаагүй бол энэ журмын нэмэлт, өөрчлөлтийг хүчин төгөлдөр болохоос өмнө байгуулсан гэрээгээр суралцагчийн олж авсан эрх, баталгаажсан санхүүжилт, зээлийн нөхцөл, эргэн төлөлт, үндсэн төлбөрөөс чөлөөлөх хугацаа болон бусад нөхцөлийг дордуулах байдлаар буцаан хэрэглэхгүй.

Долоо. СУРАЛЦАГЧ, СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГА, САНГИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

7.1. Суралцагч дараах эрх, үүрэгтэй байна:

7.1.1. тэтгэлэг, зээл, буцалтгүй тусламжийн хүсэлт гаргах;

7.1.2. Сангийн шийдвэр, үйл ажиллагаатай холбоотой өргөдөл, гомдлыг энэ журмын 9.7 болон холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу гаргах;

7.1.3. гэрээний үүргээ биелүүлэхийг сан болон сургалтын байгууллагаас шаардах;

7.1.4.энэ журамд заасан баримт бичиг, мэдээллийг бүрэн, үнэн зөв, хүчин төгөлдөр байдлаар бүрдүүлж, тогтоосон хугацаанд хүргүүлэх;

7.1.5.суралцагчаас үл хамаарсан шалтгаан, сургалтын хөтөлбөрийн залгамж холбоо болон хүндэтгэн үзэх бусад үндэслэлээр сургалтын байгууллага, хөтөлбөр, мэргэжлийн чиглэлээ өөрчлөх бол энэ журмын 6.10-д заасны дагуу Сангаас урьдчилан зөвшөөрөл авах;

7.1.6.гэрээний биелэлтийг дүгнэхэд санг шаардлагатай мэдээллээр хангах;

7.1.7.гэрээ болон энэ журмаар хүлээсэн эргэн төлөх, ажиллах болон бусад үүргээ биелүүлэх;

7.1.8.сургалтын байгууллагын албан ёсны төгсөлтийн бүртгэл хийгдсэн, эсхүл төгссөнийг нотлох баримт бичиг олгосон өдрөөс хойш хоёр сарын дотор диплом, холбоо барих хаяг болон гэрээнд заасан бусад мэдээллийг өөрөө, эсхүл итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр дамжуулан Санд бүртгүүлэх;

7.1.9. Тэтгэлгээр суралцагч энэ журмын 3.2.7, 3.3.3, 3.4.10, 4.2.24, 4.3.7–4.3.9, 4.4.9 болон гэрээнд заасан хугацаа, байршил, байгууллага, мэргэжлийн чиглэлээр ажиллах үүргээ биелүүлэх;

7.1.10.тэтгэлгээр суралцагч хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр гэрээнд заасан хугацаанд сургуулиа төгсөөгүй бөгөөд гэрээг энэ журмын 6.15-т заасны дагуу цуцалсан бол гэрээ дүгнэсэн тооцоонд үндэслэн санхүүжилтийг 6.16.2-т заасан хугацаанд буцаан төлөх.

7.2.Дотоодын сургалтын байгууллага дараах эрх, үүрэгтэй байна:

7.2.1.тогтоосон хугацаанд санхүүжилт шилжүүлэхийг сангаас шаардах;

7.2.2.сан болон суралцагчаас гэрээний үүргээ биелүүлэхийг шаардах;

7.2.3.суралцагч гэрээний үүргээ биелүүлээгүй бол зөрчлийн үндэслэл, нотлох баримтыг хавсарган гэрээг түдгэлзүүлэх, эсхүл цуцлах саналыг санд хүргүүлж, энэ тухай суралцагчид нэгэн зэрэг мэдэгдэх;

7.2.4.суралцагчийн тэтгэлэг, зээл, буцалтгүй тусламж хүссэн журмын шалгуур, шаардлага хангасан хүсэлтийг хүлээн авч, баримт бичгийн бүрдэл, мэдээллийн нийцлийг шалган, тогтоосон хугацаанд санд уламжлах, хүсэлтийг уламжилсан тухай суралцагчид цахимаар мэдэгдэх;

7.2.5.хяналтын тоонд багтсан суралцагчийн мэдээллийг төрөлжсөн сангийн нэгдсэн болон боловсролын мэдээллийн системд бүртгэж, суралцагчийн шилжилт хөдөлгөөн, чөлөө, хасалт, төгсөлт болон сургалтын төлөвт орсон өөрчлөлтийг мэдсэнээс хойш ажлын 3 өдрийн дотор шинэчлэх;

7.2.6.суралцагчийн голч дүн, багц цаг, сургалтын төлөв болон санхүүжилтэд шаардлагатай мэдээллийг боловсролын удирдлага, мэдээллийн системд үнэн зөв бүртгэж, улирал тутам шинэчлэх; хувийн мэдээллийг энэ журмын 1.12 болон хуульд заасан үндэслэл, зорилгын хүрээнд Санд хүргүүлж, олон нийтэд зөвхөн нэгтгэсэн, хувь хүнийг тодорхойлох боломжгүй хэлбэрээр мэдээлэх;

7.2.7.гэрээний хэрэгжилтийг дүгнэх, санхүүжилтийн үндэслэлийг баталгаажуулахад хууль, энэ журам, гэрээнд заасан мэдээллийг тогтоосон хугацаанд санд гаргаж өгөх, хяналт, үнэлгээ хийхэд дэмжлэг үзүүлэх;

7.2.8.гурван талт гэрээгээр хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлж, суралцагчийн сургалтын төлөв, санхүүжилтийн зарцуулалт болон гэрээний биелэлтэд хяналт тавих;

7.2.9.гэрээний хэрэгжилтийн хагас жилийн тайланг тухайн жилийн 7 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор, жилийн тайланг дараа оны 1 дүгээр сарын 10-ны өдрийн дотор санд хүргүүлэх;

7.2.10. Сангаас хууль, энэ журам, гэрээнд заасан чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд шаардсан судалгаа, тайлан, мэдээллийг тогтоосон хугацаанд хүргүүлэх.

7.3.Сан дараах эрх, үүрэгтэй байна:

- 7.3.1.** Дотоодын сургалтын байгууллагаас ирүүлсэн хүсэлт, баримт бичгийг хүлээн авч хянах, шаардлага хангаагүй хүсэлтийг үндэслэл бүхий шийдвэрээр баталгаажуулахаас татгалзаж, шийдвэр болон гомдол гаргах журмыг суралцагч, сургалтын байгууллагад бичгээр, эсхүл цахимаар мэдэгдэх;
- 7.3.2.** суралцагч болон энэ журмын 6.1-д заасан гэрээний холбогдох бусад талтай гэрээ байгуулах, гэрээний хэрэгжилтэд хяналт тавих;
- 7.3.3.** санхүүжилтийг гэрээнд заасны дагуу шилжүүлэх;
- 7.3.4.** гэрээ болон энэ журамд заасан үүргээ хугацаанд нь биелүүлэхийг суралцагч, сургалтын байгууллага болон гэрээнд үүрэг хүлээсэн бусад этгээдээс шаардах;
- 7.3.5.** гэрээний хэрэгжилтэд хяналт тавьж, санхүүжилтийн хугацаа тус бүрээр үнэлгээ хийх, үнэлгээний үр дүн болон авах арга хэмжээний талаар суралцагч, сургалтын байгууллагад бичгээр, эсхүл цахимаар мэдэгдэх;
- 7.3.6.** гэрээний үүргийн зөрчил үүссэн бол энэ журмын 6 дугаар бүлэгт заасан үндэслэл, ажиллагааны дагуу суралцагчид урьдчилан мэдэгдэж, санхүүжилтийг түдгэлзүүлэх, зогсоох, илүү олгосон санхүүжилтийг суутгах, эсхүл эргэн төлүүлэх;
- 7.3.7.** санхүүжилтийн төрөл, эх үүсвэр, олголт, зарцуулалт, эргэн төлөлт, гэрээний хэрэгжилт, тухайн тайлант хугацаанд байгуулсан, түдгэлзүүлсэн, сунгасан, цуцалсан болон дуусгавар болгосон гэрээний тоо, төрөл, санхүүгийн үр дагаврын талаарх хагас жилийн тайланг тухайн жилийн 7 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор, жилийн тайланг дараа оны 1 дүгээр сарын 20-ны өдрийн дотор гаргах;
- 7.3.8.** сонгон шалгаруулалт, гэрээ, санхүүжилт, зээлийн эргэн төлөлт, төгсөгчийн хөдөлмөр эрхлэлт болон бусад эх үүсвэрийн хөтөлбөрийн бүртгэл, хяналт, тайлагналын мэдээллийн нэгдсэн цахим системийн хэвийн ажиллагаа, аюулгүй байдал, хөгжүүлэлтийг хариуцах. Уг системийг хуульд заасан үндэслэл, шаардлагатай хүрээнд төрийн мэдээллийн бусад системтэй холбож, мэдээллийг тулган шалгана. Хуульд нээлттэй байхаар заасан мэдээллийг цахим хуудсанд нийтэлж, суралцагчийн хувийн хэрэг болон бусад хувийн мэдээллийг энэ журмын 1.12-т заасны дагуу боловсруулах, хадгалах, архивд шилжүүлэх, эсхүл устгах;
- 7.3.9.** бусад эх үүсвэрийн санхүүжүүлэгчтэй хуульд нийцүүлэн гэрээ байгуулах, гэрээний хэрэгжилт, зарцуулалтыг гэрээнд заасан хугацаанд тайлагнах;
- 7.3.10.** тэтгэлгээр суралцсан төгсөгчийн мэргэжлийн чиглэл, боловсролын түвшин, ажиллах үүрэг, хөдөлмөр эрхлэлт, ажилласан хугацааны бүртгэл хөтлөх, төрийн захиргааны төв байгууллага, Төрийн албаны зөвлөл, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, ажил олгогч, мэргэжлийн холбоотой хүний нөөцийн хэрэгцээ, сул ажлын байр болон сонгон шалгаруулалтын нийтэд нээлттэй мэдээлэл солилцож, төгсөгчид мэдээлэл, мэргэшлийн зөвлөгөө өгөх, ажил олгогчтой холбоход дэмжлэг үзүүлэх, төрийн албанд ажиллах үүрэгтэй төгсөгчийн хөдөлмөр эрхлэлт, төрийн албаны хүний нөөцийн хэрэгцээ, сул орон тооны хувийн мэдээлэл агуулаагүй нэгтгэсэн мэдээллийг Төрийн албаны зөвлөлд жил бүр хүргүүлэх. Энэ нь төгсөгчийг төрийн албан тушаалд шууд томилох, сонгон шалгаруулалтаас чөлөөлөх, эсхүл давуу эрх олгох үндэслэл болохгүй.
- 7.4.** Тэтгэлгээр суралцсан төгсөгчийг ажиллуулж байгаа байгууллага дараах үүрэгтэй:
- 7.4.1.** төгсөгчийн эрхэлж байгаа ажил, албан тушаал, ажлын байр, ажилласан хугацаа, цалин хөлс, ажлын цаг, гүйцэтгэлийн талаарх мэдээллийг жил бүрийн 02 дугаар сарын 15-ны дотор Санд хүргүүлэх;
- 7.4.2.** төгсөгчийн хөдөлмөрийн харилцаа дуусгавар болсон, ажлын байр, албан тушаал, ажиллах байршил өөрчлөгдсөн бол ажлын 10 өдрийн дотор Санд мэдэгдэх;
- 7.4.3.** Санд хүргүүлсэн мэдээлэл, нотлох баримтын үнэн зөвийг хариуцах.

Найм. БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР, ХАМТАРСАН САНХҮҮЖИЛТ

- 8.1.** Бусад эх үүсвэрийн санхүүжилтийг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу Санд төвлөрүүлж, төсөв, төрийн сангийн бүртгэлд тусган, эх үүсвэр, санхүүжүүлэгч, хөтөлбөр тус бүрээр бүртгэж, батлагдсан төсөв болон гэрээнд заасан зориулалтаар зарцуулна.
- 8.2.** Гадаад, дотоодын хуулийн этгээд, олон улсын болон төрийн бус байгууллага, иргэн, бусад санхүүжүүлэгчийн хөрөнгөөр зорилтот тэтгэлэг, ажил олгогчийн захиалгат хөтөлбөр болон хуульд зөвшөөрсөн бусад санхүүжилтийг хэрэгжүүлж болно. Эх үүсвэр, хэмжээг эрх бүхий этгээдийн шийдвэр, батлагдсан төсөв, эсхүл хөрөнгө шилжүүлэх үүргийг нотлох баримтаар баталгаажуулна. Сан хөрөнгө хүлээн авахаас өмнө санхүүжүүлэгчтэй энэ журмын 8.3-т заасан гэрээ байгуулах бөгөөд санамж бичиг уг гэрээг орлохгүй.
- 8.3.** Энэ журмын 8.2-т заасан гэрээнд дараах зүйлийг тусгана:
- 8.3.1.** санхүүжилтийн хэмжээ, эх үүсвэр, валют, зориулалт, хугацаа, шилжүүлэх хуваарь, валют хөрвүүлэх ханш, огноо, шимтгэл, зардал хариуцах тал; хамтарсан санхүүжилттэй бол эх үүсвэр тус бүрийн хэмжээ, харьцаа, талуудын хариуцах зардал;
 - 8.3.2.** хөтөлбөрийн зорилго, хамрах хүрээ, санхүүжилтийн төрөл, хяналтын тоо, нэг суралцагчид олгох дээд хэмжээ, хугацаа, давтамж, суралцагчид тавих нийтлэг болон тусгай шаардлага. Хууль болон энэ журамд өөрөөр заагаагүй бол тусгай шаардлага нь энэ журамд заасан нийтлэг шаардлагыг зөрчихгүй бөгөөд хуульд заагаагүй ялгаварлан гадуурхсан нөхцөл агуулахгүй байх;
 - 8.3.3.** сонгон шалгаруулалт зохион байгуулах, шийдвэр гаргах тал, шалгуур, үнэлгээ, эрэмбэлэлт, дүн мэдэгдэх хугацаа, гомдол гаргах журам;
 - 8.3.4.** талуудын эрх, үүрэг, хариуцлага, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, хөтөлбөрийн үр дүнг үнэлэх, хянах, тайлагнах, аудит хийх нөхцөл;
 - 8.3.5.** санхүүжүүлэгчид хүргүүлэх мэдээллийн төрөл, зорилго, хүрээ болон хувийн мэдээллийг энэ журмын 1.12-т нийцүүлэн боловсруулах эрх зүйн үндэслэл, хадгалах хугацаа, хүлээн авагч, дамжуулах нөхцөл;
 - 8.3.6.** ашиглаагүй, илүү олгосон, зориулалт бусаар зарцуулсан хөрөнгийг буцаах, гэрээг өөрчлөх, цуцлах, дуусгавар болгох, шилжилтийн арга хэмжээ авах, хохирол барагдуулах болон маргаан шийдвэрлэх нөхцөл.
- 8.4.** Бусад эх үүсвэрээр хэрэгжүүлэх хөтөлбөрийн сонгон шалгаруулалтыг Сан зохион байгуулах бол энэ журмын 5 дугаар бүлэгт заасан нийтлэг ажиллагаа болон энэ журмын 8.3-т заасан гэрээгээр урьдчилан тогтоосон шалгуур, үнэлгээ, эрэмбэлэх дарааллыг баримтална. Энэ журмын тодорхой санхүүжилтийн төрөлд зориулсан тусгай шалгуурыг бусад эх үүсвэрийн хөтөлбөрт хэрэглэхгүй. Санхүүжүүлэгч сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулсан бол холбогдох журам, үнэлгээ, шийдвэр, мэдэгдэл, нотлох баримтыг Санд ирүүлнэ. Сан бүрэн баримтыг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор хууль тогтоомж, энэ журам болон гэрээнд нийцсэн эсэхийг хянаж, зөрчилтэй бол баталгаажуулахаас татгалзаж, үндэслэлийг санхүүжүүлэгчид хүргүүлнэ.
- 8.5.** Ашиглаагүй үлдэгдэл, зорилтот зээлийн эргэн төлөлт, илүү олгосон, зориулалт бусаар зарцуулсан болон гэрээ цуцалснаар буцаасан хөрөнгийг эх үүсвэр, санхүүжүүлэгч, хөтөлбөр, зориулалт, төсвийн бүртгэлийн төрлөөр тусад нь бүртгэнэ. Уг хөрөнгийг хууль тогтоомж, батлагдсан төсөв, гэрээнд нийцүүлэн зорилтот хөтөлбөрт дахин зарцуулах, Санд үлдээх, эсхүл санхүүжүүлэгчид буцаана.
- 8.6.** Ажил олгогчийн захиалгат хөтөлбөрийн гэрээнд төгсөгчийн ажиллах байгууллага, ажлын чиглэл, хугацаа, цалин хөлс, үүрэг зөрчсөний үр дагаврыг тусгана. Суралцагчаас хөдөлмөр эрхлэх болон ажлын байр сонгох эрхийг үндэслэлгүй хязгаарласан нөхцөл хүлээн зөвшөөрөхийг шаардахгүй.
- 8.7.** Энэ журмын 8.2-т заасан гэрээ дуусгавар болсон нь суралцагчтай байгуулсан хүчин төгөлдөр гэрээний дагуу тухайн үед нэгэнт олгосон санхүүжилт болон биелэгдсэн

үүрэгтэй холбоотой эрхийг хүчингүй болгох үндэслэл болохгүй. Сан бусад эх үүсвэрийн гэрээ дуусгавар болсон тухай мэдсэнээс хойш ажлын 15 өдрийн дотор суралцагчийн гэрээ, олгосон санхүүжилт, үлдэгдэл үүрэг болон хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэх боломжийг үнэлж, шилжилтийн арга хэмжээг санхүүжүүлэгчтэй шийдвэрлэн суралцагчид мэдэгдэнэ. Санхүүжүүлэгчээс Санд шилжүүлээгүй, гэрээгээр баталгаажуулсан санхүүжилтийг улсын төсөв, эсхүл Сангийн бусад эх үүсвэрээс нөхөн олгох үүрэг үүсэхгүй.

Ес. БУСАД

- 9.1.** Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага энэ журмын хэрэгжилт, санхүүжилтийн үр дүн, гэрээний биелэлтэд, санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага төсөв, санхүүжилт, нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал, хөрөнгийн зарцуулалтад тус тусын чиг үүргийн хүрээнд хяналт тавина. Хяналтаар илэрсэн зөрчлийг арилгуулах хугацаатай үүрэг, зөвлөмж өгч, хэрэгжилтийг хянаана.
- 9.2.** Гадаад харилцааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон Сантай хамтран гадаадад анх удаа суралцах суралцагчид зориулсан чиглүүлэг, зөвлөмжийг боловсруулж, шинэчлэх бөгөөд суралцагчийг цахим, эсхүл танхимын хэлбэрээр хамруулж, танилцсаныг баталгаажуулна. Чиглүүлэг, зөвлөмжид тухайн улсын хууль тогтоомж, соёл, зан заншил, хувийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд, болзошгүй эрсдэл болон онцгой нөхцөлд авах арга хэмжээ, Монгол Улсын дипломат төлөөлөгчийн газар, консулын байгууллага болон тухайн улсын яаралтай тусламжийн байгууллагатай холбоо барих суваг, суралцагчтай холбоо тасарсан, сураггүй болсон, эсхүл тусламж шаардлагатай үед мэдээлэх дараалал, консулын тусламж авах нөхцөлийг тусгана. Суралцагч оршин суух хаяг, холбоо барих мэдээлэл, сургалтын байгууллага болон яаралтай үед холбоо барих хүний мэдээллийг бүртгүүлж, өөрчлөгдсөн тухай бүр шинэчилнэ.
- 9.3.** Энэ журмыг хэрэгжүүлэгч байгууллага суралцагч сураггүй болсон, эсхүл түүнтэй холбоо тогтоох боломжгүй болсон тухай мэдээлэл авмагц Сан болон гадаад харилцааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад нэн даруй мэдэгдэнэ. Сан, тус байгууллага болон холбогдох дипломат төлөөлөгчийн буюу консулын газар сургалтын байгууллага, яаралтай үед холбоо барих этгээдтэй холбоо тогтоож, суралцагчийн байршил, нөхцөл байдлыг тодруулах, шаардлагатай бол тухайн улсын эрх бүхий байгууллагад эрэн хайх, тусламж үзүүлэх хүсэлт гаргах болон консулын тусламж үзүүлэх арга хэмжээг чиг үүргийнхээ хүрээнд авна.
- 9.4.** Сан энэ журмын хэрэгжилттэй холбоотой хүчин төгөлдөр шүүхийн шийдвэрийг өөрийн эрх хэмжээний хүрээнд хуульд заасан хугацаа, журмаар биелүүлж, тогтоогдсон зөрчил, шалтгааныг арилгана. Шийдвэрийн дагуу гэрээг сэргээх, өөрчлөх, эсхүл асуудлыг дахин шийдвэрлэж, талуудад мэдэгдэнэ. Шүүхийн шийдвэрээр гэрээний нөхцөлийг өөрчлөхийг шууд даалгасан бол энэ журмын 6.10.4-т заасан харилцан тохиролцоо шаардлага хамаарахгүй. Аудитын дүгнэлт, зөвлөмжөөр гэрээг өөрчлөх шаардлага үүссэн бол хууль зүйн үндэслэл, талуудын эрх, үүрэгт үзүүлэх нөлөөг үнэлж, энэ журмын 6.10.4-т зааснаар шийдвэрлэнэ. Хууль, шүүхийн шийдвэрт өөрөөр заагаагүй бол гэрээг нэг талын шийдвэрээр өөрчлөхгүй.
- 9.5.** Гэрээ байгуулах, хэрэгжүүлэх, өөрчлөх, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, цуцлах, дуусгавар болгохтой холбоотой энэ журамд заагаагүй асуудлыг тухайн гэрээний эрх зүйн шинжээс хамааран Захиргааны ерөнхий хууль, Иргэний хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийн дагуу зохицуулна. Сонгон шалгаруулалт зохион байгуулах, санхүүжилт олгох, олгохоос татгалзах, түдгэлзүүлэх, зогсоох болон бусад захиргааны шийдвэр гаргах ажиллагаанд Захиргааны ерөнхий хуулийг баримтална.

- 9.6.** Энэ журам болон гэрээнд заасан үүргээ зөрчсөн, эсхүл хувийн мэдээллийг хууль бусаар цуглуулсан, боловсруулсан, ашигласан, дамжуулсан суралцагч, сургалтын байгууллага, сан, санхүүжүүлэгч, гэрээний бусад оролцогч болон албан тушаалтан зөрчлийн шинж, үр дагавраас хамааран гэрээ болон холбогдох хууль тогтоомжид заасан хариуцлага хүлээнэ.
- 9.7.** Суралцагч, төгсөгч, сургалтын байгууллага болон бусад оролцогч Сангийн шийдвэр, үйл ажиллагаатай холбоотой өргөдөл, гомдлыг хуульд заасан журмаар гаргах эрхтэй. Захиргааны акт, захиргааны гэрээ болон захиргааны үйл ажиллагаатай холбоотой гомдлыг Захиргааны ерөнхий хуульд заасан дээд шатны захиргааны байгууллага, эсхүл гомдол хянан шийдвэрлэх чиг үүрэг бүхий байгууллагад гаргана. Урьдчилан шийдвэрлүүлэх шаардлагыг хангасны дараа, эсхүл хуульд шүүхэд шууд хандахаар заасан бол харьяалах захиргааны хэргийн шүүхэд нэхэмжлэл гаргаж болно. Иргэний эрх зүйн гэрээний маргааныг талууд харилцан тохиролцож шийдвэрлэх бөгөөд тохиролцоогүй бол харьяалах шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

Журмын 1 дүгээр хавсралт

**ГАДААДЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГАД СУРАЛЦАХ ХҮСЭЛТ ГАРГАГЧИЙН 100 ОНООНЫ
ҮНЭЛГЭЭНИЙ АРГАЧЛАЛ**

Үзүүлэлт	Тэмдэглэгээ	Хүрээ	Оноо	Томьёо/тайлбар
ТНЭ-ийн ерөнхий эрэмбэд сургалтын байгууллагын эзэлсэн байр	R	1–300	1–30	R – сонгон шалгаруулалт зарласан өдөр нийтэд мэдээлсэн ТНЭ-ийн хамгийн сүүлийн ерөнхий эрэмбэд сургалтын байгууллагын эзэлсэн байр. Ерөнхий эрэмбийн оноо: $S_1 = 30 - ((R - 1) \times 29/299)$, $1 \leq R \leq 300$ $R = 1$ үед $S_1 = 30.00$, $R = 300$ үед $S_1 = 1.00$ оноо байна. $R > 300$, эсхүл ерөнхий эрэмбэд багтаагүй сургалтын байгууллага нь энэ журмын 4.1.1-д заасан шаардлага хангахгүй тул үнэлгээнд оруулахгүй.
Сургалтын байгууллагаас сургалтын төлбөрт олгосон тэтгэлгийн хувь	F, A, P	0–100%	0–40	F – үнэлгээний хугацаанд хамаарах сургалтын нийт төлбөр; A – сургалтын байгууллагаас тухайн төлбөрт олгосон тэтгэлгийн дүн; $P = \min(100, 100 \times A/F)$; $S_2 = 0.40 \times P$. F = 0 бол P-ийг сургалтын байгууллагын албан ёсоор баталгаажуулсан тэтгэлгийн хувиар тогтоох бөгөөд хувь заагаагүй бол P = 0 гэж тооцно. Амьжиргааны зардал болон сургалтын төлбөрт хамаарахгүй бусад зардлын хөнгөлөлтийг A-д оруулахгүй.
Монгол хэл, бичгийн шалгалтын хэмжээст оноо	M, B, M _{max}	0–M _{max}	0–30	M – хүсэлт гаргагчийн хүчинтэй Монгол хэл, бичгийн шалгалтын хэмжээст оноо; B – тухайн шалгалтын албан ёсоор тогтоосон босго оноо; M _{max} – тухайн шалгалтын албан ёсны дээд оноо. Монгол хэл, бичгийн шалгалтын оноо: $S_3 = 0$, $M < B$ $S_3 = 30 \times (M - B)/(M_{max} - B)$, $B \leq M \leq M_{max}$ M = M _{max} үед $S_3 = 30.00$ оноо байна. Хүчинтэй оноо нотлоогүй бол $S_3 = 0$ гэж тооцно.

Аргачлалын тайлбар:

- Энэ аргачлалыг энэ журмын гадаадын сургалтын байгууллагад бакалаврын хөтөлбөрөөр суралцах хүсэлт гаргагчийг үнэлэхэд хэрэглэнэ. Нийт оноо $S = S_1 + S_2 + S_3$ байх бөгөөд S_1 нь 30, S_2 нь 40, S_3 нь 30 хүртэл, нийт 100 хүртэл оноо байна.
- ТНЭ-ийн ерөнхий эрэмбийг сонгон шалгаруулалт зарласан өдөр нийтэд мэдээлсэн хамгийн сүүлийн эрэмбээр тогтооно. Байрыг интервалаар нийтэлсэн бол дээд хязгаарыг R-д авна. Дээд хязгаар 300-аас их, эсхүл сургалтын байгууллага ерөнхий эрэмбэд багтаагүй бол 4.1.1-д заасан шаардлага хангаагүйд тооцож, үнэлэхгүй.
- Үнэлэх төлбөрийн хугацааг сонгон шалгаруулалтын зард урьдчилан тогтоож, тухайн ижил хугацааны F, A-ийг сургалтын байгууллагын албан ёсны төлбөр, тэтгэлгийн баримтаар тогтооно. Тэтгэлгийн зориулалт тодорхойгүй бол сургалтын төлбөрт хамаарахыг сургалтын байгууллагаас баталгаажуулсан хэсгийг A-д тооцно.
- Монгол хэл, бичгийн шалгалтын M оноог эрх бүхий байгууллагын мэдээллийн сан, эсхүл хүчинтэй батламжаар, B болон M_{max}-ийг сонгон шалгаруулалт зарласан өдөр мөрдөж байгаа албан ёсны босго, дээд оноогоор тогтооно.
- F, A-ийг өөр валютаар илэрхийлсэн бол хүсэлт хүлээн авах сүүлийн өдрийн Монголбанкны албан ханшаар ам.долларт хөрвүүлнэ. Шууд ханш нийтлээгүй бол төгрөгийн албан ханшийн харьцаагаар хөндлөн ханш тооцож, F, A-д нэг огнооны ханш хэрэглэнэ.
- Оноог эх өгөгдлийн бүрэн нарийвчлалаар тооцож, S_1 , S_2 , S_3 тус бүрийг аравтын бутархайн хоёр орноор тоймлоно. Нийт оноог тэдгээрийн нийлбэрээр хоёр орны нарийвчлалтай гаргана. $F > 0$, $A \geq F$ бол $P = 100$ гэж тооцно.
- Нийт оноо тэнцвэл энэ журмын 5.8-д заасан дарааллыг баримтална. Өөр шатлалтай шалгалтын оноо, өмнөх боловсролын голч дүнг сонгон шалгаруулалтын зард нийтэлсэн хүснэгтээр ижил шатлалд хөрвүүлнэ. Мэдээлэл хуурамч, зөрүүтэй нь тогтоогдвол холбогдох заалтын дагуу оноо, эрэмбийг дахин хянаж, шаардлага хангахгүй бол жагсаалтаас хасна.